

Kriteriji i objašnjenja Zelenog ključa za male smještajne objekte

1. srpnja 2016. – 31. prosinca 2020.

Uvod:

Kriteriji Zelenog ključa primjenjivi su na kandidate (hotele, hostele i drugo) s manje od 15 soba. Kako bi se mogao kandidirati za Zeleni ključ, prijavljeni objekt mora biti legalno stečen te poslovati u skladu sa svim primjenjivim propisima i zakonima.

1. UPRAVLJANJE OKOLIŠEM		
1.1	Uprava objekta mora biti uključena u Program i mora imenovati voditelja Zelenog ključa među zaposlenicima. (O)	<p>Kako bi se osiguralo da se program Zeleni ključ ispravno implementira i kvalitetno provodi, Uprava smještajnog objekta mora imenovati voditelja Zelenog ključa iz objekta.</p> <p>Imenovani voditelj je u većini slučajeva honorarna funkcija. To može biti bilo koji zaposlenik, ali najčešće glavni inženjer, voditelj službe za čišćenje, voditelj recepcije, voditelj ljudskih resursa ili glavni direktor. Pozicija voditelja može biti navedena u opisu posla.</p> <p>Glavne funkcije voditelja uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none">• Biti kontakt osoba za sva pitanja o zaštiti okoliša/održivom razvoju za Upravu, osoblje, dobavljače i nacionalne/ internacionalne predstavnike Zelenog ključa;• Biti odgovoran za usmjeravanje i podučavanje ostalih zaposlenika o pitanjima zaštite okoliša i održivog razvoja;• Biti odgovoran za prikupljanje, upravljanje i ažuriranje podataka o čišćenju, otpadu i učinkovitom korištenju plina, vode i struje;

		<ul style="list-style-type: none"> • Biti odgovoran za razvoj i implementaciju politike zaštite okoliša i plana akcije objekta. <p>Tijekom revizije, voditelj je prisutan kako bi odgovorio i objasnio aktivnosti u objektu koje se tiču pitanja zaštite okoliša generalno te kriterija Zelenog ključa.</p>
1.2	Objekt mora formulirati strategiju zaštite okoliša. (O)	<p>Kako bi se osigurao okvir za rad na održivom razvoju objekta, formulira se strategija zaštite okoliša. Ona opisuje sveukupne ciljeve i razinu ambicije u provođenju zaštite okoliša objekta, osobito u kontekstu upravljanja i osposobljavanja za bavljenje zaštitom okoliša te podizanjem razine osviještenosti i informiranosti.</p> <p>Kako bi se ustrojio dugoročni sustav održivog razvoja koji je pogodan za veličinu i obujam objekta, strategija zaštite okoliša uključuje pitanja upravljanja okolišem, kao i reference na socijalna, kulturalna, ekonomska, kvalitativna, zdravstvena i sigurnosna pitanja.</p> <p>Strategija zaštite okoliša je opća izjava sa obavezom kontinuiranog napretka i praćenja istog, no ona se ne bavi specifičnim pitanjima i njihovim rješenjima. Strategija zaštite okoliša ambicioznija je od pukog udovoljavanja propisima i normativima.</p> <p>Strategija zaštite okoliša sastavlja se u suradnji sa osobljem i sastavljena je tako da uključuje i obvezuje doprinose Uprave kao i osoblja. Obično ju potpisuje glavni direktor objekta. Nakon usvajanja, strategija zaštite okoliša dostupna je svim zaposlenicima objekta.</p> <p>Preporuča se da svaki objekt ima vlastitu strategiju zaštite okoliša, ali ako je objekt dio međunarodnog ili nacionalnog lanca, strategija zaštite okoliša može biti zajednička za više objekata unutar istog lanca.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja dokument strategije zaštite okoliša, koji je dostupan i osoblju objekta.</p>

1.3	Objekt mora sastaviti ciljeve i godišnji plan za kontinuirani napredak. (O)	<p>Kako bi se osigurao konkretniji plan rada na održivom razvoju objekta, formuliraju se ciljevi i godišnji plan dostizanja istih u predstojećoj godini. Ciljevi i godišnji plan sadržavaju konkretne zadatke usmjerene ka realizaciji strategije zaštite okoliša i uključuju konkretne ciljeve koje je potrebno ostvariti u idućih 1-3 godine te plan postizanja ciljeva u predstojećoj godini.</p> <p>Kako bi se ustrojili konkretni ciljevi i radnje za dugoročni sustav održivog razvoja, pogodan za veličinu i obujam, ciljevi i plan objekta uključuju pitanja zaštite okoliša kao i reference na socijalna, kulturalna, ekonomska, kvalitativna, zdravstvena i sigurnosna pitanja.</p> <p>Očekuje se da objekt formulira minimalno tri točke aktivnosti. U razvoju ciljeva i godišnjeg plana, osobito se preporuča korištenje kriterija Zelenog ključa. U plan je moguće uključiti i smjernice vezane uz još neprovedene kriterije, kao i to na koji se način dodatno angažirati oko već implementiranih kriterija. Valja napomenuti da objekt ima obvezu tijekom nadolazećih godina održavanja Zelenog ključa osigurati podizanje stupnja/postotka provedenosti kriterija. Ciljevi i mjere koje su već ispunjene ne mogu se pridodati budućim ciljevima i godišnjem planu.</p> <p>Ukoliko je objekt dio većeg lanca, moguća su preklapanja ciljeva/mjera formuliranih za lanac i onih koji se provode za Zeleni ključ.</p> <p>Tijekom revizije, provodi se administrativna provjera prisutnosti i sadržaja dokumenta koji sadrži ciljeve i godišnji plan za nadolazeću godinu te njegove dostupnosti osoblju objekta. Ako je objekt imao Zeleni ključ dulje od jedne godine, također se provodi i procjena kvalitete provedenih ciljeva i godišnjeg plana prethodne godine. Ukoliko neki od planiranih ciljeva nije ispunjen, kandidat mora objasniti zašto plan nije proveden na vrijeme.</p>
1.4	Sva dokumentacija vezana uz Zeleni ključ mora se čuvati u spisu i redovito nadopunjavati kako bi bila	Kako bi se osigurao jednostavan pristup svim potrebnim informacijama, preporučuje se organizirati projektni dosje/fascikl Zelenog ključa koji sadrži sve relevantne i nadopunjene dokumente organizirane po brojevima/kriterijima.

	spremna za inspekciju. (O)	<p>Dosje može biti fizički fascikl sa papirnatim kopijama raznih dokumenata ili, pak, elektronička mapa sa dokumentima organiziranima u podmape (npr. kao dio Intraneta objekta).</p> <p>Tijekom revizije, mapa Zelenog ključa mora biti dostupna za inspekciju i kao dokaz o usklađenosti sa različitim kriterijima Zelenog ključa.</p>
1.5	Voditelj zaštite okoliša mora osigurati godišnju reviziju kriterija Zelenog ključa. (O)	<p>Ovaj kriterij relevantan je samo ako objekt ponovno aplicira za nagradu Zeleni ključ.</p> <p>Voditelj zaštite okoliša odgovoran je za pregledavanje obrasca za prijavu i materijala Zelenog ključa, posljednjeg revizijskog izvješća i posljednje odluke i preporuka Nacionalnog vijeća ili Međunarodnog upravnog odbora.</p> <p>Voditelj zaštite okoliša posebnu pažnju usmjerava na promjene usklađenosti sa nužnim kriterijima ili smjernicama zadnje revizije i izvještava Zeleni ključ. Kada voditelj zaštite okoliša potpiše obrazac za obnovu nagrade Zeleni ključ, to je istovremeno potvrda da je godišnja revizija kriterija Zelenog ključa provedena i da je voditelj potvrdio usklađenost sa svim obveznim kriterijima i postotcima ispunjenja preporučljivih kriterija.</p> <p>Tijekom revizije, provjerava se je li povratna informacija koja se odnosi na promjene kriterija usklađenosti u vezi sa apliciranjem za obnovu nagrade Zeleni ključ u skladu sa ishodom revizije.</p>
1.6	Objekt mora uspostaviti aktivnu suradnju sa važnim dionicima. (O)	<p>Svrha ovog kriterija jest povećati ulogu objekta u stvaranju osviještenosti o zaštiti okoliša u lokalnoj sredini i promicati ekološki povoljnu praksu među partnerima.</p> <p>Kriterij se većinom fokusira na suradnju u pitanjima okoliša, ali se također može odnositi na socijalna, kulturalna, ekonomska, kvalitativna, zdravstvena i sigurnosna pitanja. Ukoliko je moguće, Zeleni ključ potiče objekt da se u suradnji sa drugim dionicima uključi u zaštitu lokalne povijesne, arheološke, kulturne i duhovno važne imovine i lokaliteta.</p>

		<p>Važni dionici (barem jedna vrsta) mogu biti nevladine organizacije, grupe lokalne zajednice, lokalna vlast, lokalni stanovnici, lokalne škole, dobavljači, itd.</p> <p>Suradnja podrazumijeva aktivnu dvosmjernu aktivnost između objekta i važnih dionika.</p> <p>Tijekom revizije, provjerava se dokumentacija o aktivnoj suradnji sa važnim dionicima.</p>
1.7	<p><i>Objekt će mjeriti emisiju ugljičnog dioksida kroz upotrebu priznatih CO₂ mjernih alata. (P)</i></p>	<p>Ovim kriterijem objekt koristi izmjerene godišnje količine energije (potencijalno također vode i otpada) za izračun godišnje emisije ugljičnog dioksida objekta kroz priznate CO₂ mjerne alate. Izračun može biti korišten za provjeru fluktuacije emisije ugljika objekta iz razdoblja u razdoblje sa ciljem njegovog smanjivanja, može biti korišten za usporedbu emisije ugljika među objektima (ako je to relevantno), i/ili poništavanje učinka emisije ugljika.</p> <p>Postoje različiti alati za mjerenje ugljika, uključujući besplatne i plaćene alate. Neki alati za mjerenje ugljika su jednostavni, dok su drugi kompleksniji. U nekim je zemljama nacionalna baza Zelenog ključa razvila alat za izračun CO₂.</p> <p>Jedan od prepoznatljivih alata je HCMI-ov (Hotel Carbon Management Initiative) izračun utjecaja ugljika na okoliš iz ukupne potrošnje energije objekta.</p> <p>Nakon izračunavanja emisije CO₂ iz svih izvora koje objekt kontrolira, postoje procedure formulirane/implementirane za njihovo minimiziranje. Potiče se poništavanje učinka preostalih emisija.</p> <p>Tijekom revizije, odvija se diskusija i ispitivanje alata korištenog za mjerenje CO₂, izračunate emisije ugljičnog dioksida objekta, procedure za njegovo minimiziranje i potencijalnog poništavanja učinka preostalih emisija.</p>

2. UKLJUČENOST OSOBLJA

2.1	Voditelj mora održavati periodične sastanke sa osobljem kako bi ih obavijestio o postojećim i predstojećim inicijativama za zaštitu okoliša. (O)	<p>Važno je informirati i uključiti osoblje u inicijative zaštite okoliša objekta. Vodstvo objekta obično organizira najmanje 1-3 sastanka godišnje na tu temu.</p> <p>Obavještavanje osoblja o postojećim i predstojećim inicijativama zaštite okoliša pruža im bolje razumijevanje njihove radne uloge, ali im također omogućava da informiraju goste i odgovore na njihova pitanja na tu temu. Uz to što se osoblje informira o inicijativama zaštite okoliša, trebaju imati mogućnost i sami pridonijeti vlastitim idejama i prijedlozima.</p> <p>U mnogim objektima postoji "zeleni odbor" sa zastupljenim predstavnicima različitih sektora. Zeleni odbor je zadužen za realizaciju inicijativa zaštite okoliša u suradnji sa voditeljem zaštite okoliša kao i za informiranje osoblja o radu.</p> <p>Prilikom planiranja sastanaka, uzimaju se u obzir i sezonski zaposlenici kako bi se osigurao što viši stupanj sudjelovanje osoblja.</p> <p>Tijekom revizije, prezentiraju se zabilješke sa sastanaka vodstva i osoblja i moguće je uključiti osoblje kako bi se doznala razina znanja o inicijativama zaštite okoliša objekta.</p>
2.2	Voditelj zaštite okoliša i drugi članovi osoblja moraju pohađati obuku o zaštiti okoliša i drugim pitanjima održivog razvoja. (O)	<p>Važno je da voditelj zaštite okoliša (i komisija za zaštitu okoliša), kao i ostali članovi osoblja, dobiju obuku o zaštiti okoliša i drugim pitanjima održivog razvoja, kako bi se utvrdila i primijenila rješenja adekvatna za pojedini objekt.</p> <p>Obuka uključuje pitanja upravljanja zaštitom okoliša (voda, energija, otpad, čišćenje, hrana i piće, itd.), podizanje osviještenosti gostiju, osoblja, dobavljača i okolnih zajednica kao i druga pitanja održivog razvoja, glede socijalnih, kulturalnih, ekonomskih, kvalitativnih, zdravstvenih i sigurnosnih pitanja. Obuka može biti</p>

		<p>produžena kako bi se dodalo znanje o drugim pitanjima unutar i oko objekta (npr. bioraznolikost).</p> <p>Obuka može biti i vanjska i unutarnja. Vanjska obuka može biti u obliku tečajeva koje vode konzultanti, stručnjaci, vodiči, dobavljači proizvoda, zatim studijskih putovanja, sudjelovanja na seminarima, webinarima i drugim online tečajevima i studijama, umrežavanja, itd. U nekim zemljama seminari i webinarima Zelenog ključa organizirani su specijalno sa fokusom na trendove i ideje vezano za usklađivanje sa kriterijima Zelenog ključa i ti se sastanci mogu iskoristiti kao platforma za umrežavanje objekata Zelenog ključa. Za objekte koji su dio međunarodnog ili nacionalnog lanca, često postoji obuka o zaštiti okoliša i drugim pitanjima održivog razvoja (socijalna, kulturalna, ekonomska, kvalitativna, zdravstvena i sigurnosna pitanja) unutar samog lanca.</p> <p>Važno je da voditelj zaštite okoliša (i komisija za zaštitu okoliša) i članovi osoblja organiziraju unutarnju obuku i trening o tome kako postupati i postići ciljeve i planove unutar objekta. Unutarnji trening može se održavati sa pojedinačnim članovima osoblja ili, pak, grupama.</p> <p>Očekuje se da svaki član osoblja u objektu sudjeluje najmanje 1-3 puta godišnje na treninzima koje organizira objekt.</p> <p>Tijekom revizije, provjeravaju se informacije o održanim vanjskim/unutarnjim obukama koje pokrivaju područja upravljanja zaštitom okoliša i podizanja osviještenosti, i drugim temama održivog razvoja (socijalna, kulturalna, ekonomska, kvalitativna, zdravstvena i sigurnosna pitanja).</p>
2.3	Služba za čišćenje mora biti upoznata i prihvatiti procedure vezane uz korištenje ručnika i/ili posteljine. (O)	<p>Kako bi se ujedno smanjili ekološki otisak i troškovi vezani uz postupke pranja i čišćenja, u sobama su istaknute oznake vezane uz promjenu posteljine/ručnika na zahtjev. Oznake koje se tiču ponovne uporabe ručnika obično se postavljaju u kupaonice gostinjskih soba, a oznake vezane uz ponovnu uporabu posteljine obično se smještaju kraj kreveta.</p> <p>Uz procedure objekta vezane uz ponovno korištenje ručnika i posteljine, važno je da je ta procedura bude poznata i prihvaćena od strane osoblja službe za čišćenje. Nepridržavanje procedura objekta šteti okolišu i</p>

		<p>stvara nepotrebne troškove, a ako gosti doznaju za loše upravljanje ovim kriterijem, to može negativno utjecati na kredibilitet objekta i Zelenog ključa.</p> <p>Stoga je dio informiranja i obuke osoblja službe za čišćenje upoznati ih sa procedurama objekta po tom pitanju, kao i uključiti ovaj kriterij u njihove standardne operativne postupke, kako bi se osiguralo njegovo provođenje.</p> <p>Tijekom revizije, provjerava se da je osoblje službe za čišćenje primilo informaciju/obuku o procedurama vezanim uz upotrebu ručnika i/ili posteljine, kao i da su te procedure uklopljene u standardne operativne postupke.</p>
3. INFORMACIJE ZA GOSTE		
3.1	Nagrada Zeleni ključ mora biti izložena na istaknutom mjestu. (O)	<p>Objekt treba izložiti standardnu plaketu Zelenog ključa kraj ulaza u objekt i standardni certifikat Zelenog ključa kraj recepcije.</p> <p>Dodatne kopije plakete Zelenog ključa mogu se kupiti i postaviti na ostalim strateškim lokacijama, kao i dodatne kopije certifikata Zelenog ključa (npr. na oglasnoj ploči za zaposlenike ili u kantini).</p> <p>Plakete Zelenog ključa imaju naljepnicu sa razdobljem valjanosti nagrade, što predstavlja i certifikat Zelenog ključa.</p> <p>Izlaganje nagrade koristi objektu kao marketinški alat reprezentirajući postignuće nagrade Zelenog ključa, ali i povećava vidljivost oznake Zelenog ključa.</p> <p>Tijekom revizije, provjerava se jesu li plaketa Zelenog ključa i certifikat Zelenog ključa za važeće razdoblje izloženi. Ako objekt do tada nije imao nagradu Zeleni ključ, planirana lokacija kod recepcije za postavljanje</p>

		plakete i certifikata mora biti istaknuta.
3.2	Informativni materijali o Zelenom ključu moraju biti vidljivi i dostupni gostima. (O)	<p>Gosti objekta moraju biti u mogućnosti upoznati se sa kriterijima za dobivanje oznake Zeleni ključ.</p> <p>Informacije o Zelenom ključu se nalaze u informativnim mapama i/ili TV monitorima u gostinskim sobama. Također su vidljive na javnim površinama npr. u „Kutku za okoliš“, na TV monitorima u zajedničkim prostorijama, među materijalom na recepciji itd. Potiče se prikazivanje loga Zelenog ključa (u ispravnom formatu) kao dio informacije.</p> <p>Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt mora osigurati točne i cjelovite informacije s naglaskom na svoje usluge i proizvode, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja, bez da obećava više od onog što može izvesti.</p> <p>Tijekom revizije, provjerava se jesu li plaketa Zelenog ključa i certifikat Zeleni ključ za važeće razdoblje izloženi i vidljivi u gostinskim sobama i/ili na javnim površinama. Ako objekt dotada nije imao nagradu Zeleni ključ, prikazuju se planirani informativni materijali i lokacije. Uz to se provjerava točnost i cjelovitost informacija.</p>
3.3	Informacije o Zelenom ključu i informacije o zaštiti okoliša moraju biti dostupne na web stranici objekta. (O)	<p>Web stranica objekta mora sadržavati kratke informacije o programu Zeleni ključ i njegovim kriterijima. U rijetkim slučajevima kada objekt nema web stranicu, biti će izuzet od usklađivanja sa ovim kriterijem.</p> <p>Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt mora osigurati točne i cjelovite informacije s naglaskom na svoje proizvode i usluge, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja i bez da obećava više od onog što može izvesti.</p> <p>Tijekom revizije, informacije o Zelenom ključu i informacije o zaštiti okoliša prikazane su na web stranici. Ako objekt nije prethodno imao nagradu Zeleni ključ, na web stranicu se postavljaju informacije o planiranim aktivnostima. Provjerava se jesu li informacije točne i potpune.</p>

3.4	Smještajni objekt mora redovito informirati goste o planovima i aktivnostima u zaštiti okoliša te ih potaknuti na sudjelovanje u istima. (O)	<p>Važno je da objekt informira goste o aktivnostima zaštite okoliša (kroz mape u gostinskim sobama, TV monitore u gostinskim sobama ili na javnim mjestima, informacije u javnim ili konferencijskim prostorima, itd.)</p> <p>Osim pružanja informacija, važno je da objekt informira goste o načinu na koji se oni mogu uključiti i aktivno sudjelovati u inicijativama zaštite okoliša. Aktivno sudjelovanje može uključivati pitanja upravljanja zaštitom okoliša (npr. ušteda vode, energije i otpada), ali se može fokusirati i na socijalna, kulturalna, ekonomska, kvalitativna, zdravstvena i sigurnosna pitanja (na primjer, potpora dobrotvornim udrugama).</p> <p>Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt mora osigurati točne i cjelovite informacije s naglaskom na svoje usluge i proizvode, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja, bez da obećava više od onog što može izvesti.</p> <p>Tijekom revizije se prezentiraju informacije i načini uključivanja gostiju u rad programa. Provjerava se jesu li informacije točne i potpune.</p>
3.5	Osoblje koje dočekuje goste mora biti spremno informirati goste o Zelenom ključu i trenutnim aktivnostima i planovima usmjerenima prema očuvanju okoliša koje se provode u objektu. (O)	<p>Uz izloženu nagradu Zeleni ključ (plaketu i certifikat) na ulazu objekta, informacije o programu i akcijama Zelenog ključa izložene u gostinskim sobama, na javim površinama i na internetskoj stranici objekta, goste će možda zanimati još ponešto. U tom slučaju, gosti će se raspitati kod osoblja u objektu. Stoga je važno da je osoblje spremno ukratko ih informirati o Zelenom ključu i aktivnostima i planovima objekta.</p> <p>Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt mora osigurati točne i cjelovite informacije s naglaskom na svoje usluge i proizvode, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja, bez da obećava više od onog što može izvesti.</p> <p>Tijekom revizije, osoblje recepcije treba pružiti osnovne informacije o Zelenom ključu i njegovim najznačajnijim aktivnostima i planovima za očuvanje okoliša u tom objektu.</p>

		Provjerava se jesu li informacije točne i potpune.
3.6	Osoblje mora pružiti gostima informacije o lokalnom javnom prijevozu i njegovim alternativama. (O)	<p>Kako bi potaknuo goste da koriste alternativna prijevozna sredstva, a ne automobile i taxi, objekt ih može informirati o istima. Alternativna prijevozna sredstva obuhvaćaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokalni javni/privatni prijevoz (bus, vlak, metro, tramvaj, brod, itd.) • Sustav dijeljenja taxija/minibusa • Mogućnost korištenja minibus objekta • Za goste koji se koriste električnim automobilima, objekt može ponuditi stanicu za punjenje pametnih električnih vozila ili ih može obavijestiti o najbližim lokacijama za punjenje. • Ostale alternative obuhvaćaju vožnju biciklom i hodanje. <p>Informacije o lokalnom prijevozu i njegovim alternativama pruža osoblje recepcije, domaćin/ca i/ili informativni materijal koji se nalazi na javnim površinama ili u gostinskim sobama. Moguće je doći do tih informacija i elektroničkim putem.</p> <p>Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt mora osigurati točne i cjelovite informacije s naglaskom na svoje proizvode i usluge, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja, bez da obećava više od onog što može izvesti.</p> <p>Tijekom revizije se predstavljaju informacije o lokalnom prijevozu i njegovim alternativama koje objekt pruža. Provjerava se jesu li informacije točne i potpune.</p>
3.7	Znakovlje o štednji energije i vode mora biti postavljeno na vidljivim mjestima. (O)	<p>Budući da se utjecaj na okoliš smanjuje najvećim djelom štednjom vode i energije, goste koji posjećuju objekt treba informirati o konkretnim inicijativama za uštedu energije i vode koje objekt provodi i njihovim načinima pridonošenja tim inicijativama (npr. korištenje tuša umjesto kade za tuširanje).</p> <p>Informacije o štednji energije i vode se prilažu u mapama u gostinskim sobama, na TV monitorima u gostinskim sobama i na javnim površinama, među informativnim materijalom na javnim površinama ili u</p>

		<p>konferencijskim prostorima, itd.</p> <p>Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt mora osigurati točne i cjelovite informacije s naglaskom na svoje usluge i proizvode, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja, bez da obećava više od onog što može izvesti.</p> <p>Tijekom revizije se predstavljaju informacije za goste objekta o uštedi energije i vode (i njihovom mogućem sudjelovanju u štednji energije/vode). Provjerava se jesu li informacije točne i potpune.</p>
3.8	<i>Domaćin treba dati gostima mogućnost evaluacije aktivnosti objekta u zaštiti okoliša. (P)</i>	<p>Upitnik se koristi kao indikator zadovoljstva i osviještenosti gostiju o ekološkim i/ili sociokulturnim projektima koje objekt provodi. Također se koristi kao indikator koliko gosti cijene ekološke i/ili sociokulturne učinke objekta, što je korisno za marketing i ukupno poboljšanje učinka.</p> <p>U većini slučajeva, pitanja vezana uz ekološki/sociokulturni učinak su dio upitnika općeg zadovoljstva koji sadržava niz pitanja poput kvalitete, cijene, usluge itd.</p> <p>Ako povratne informacije gostiju dobivene kroz upitnik zahtjevaju korektivne mjere, njih provodi osoblje objekta, ukoliko je moguće.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja pitanja za procjenu ekološkog/sociokulturnog učinka i primjere primjene povratnih informacija gostiju u svrhu poboljšanja rada.</p>
4. VODA		
4.1	Ukupna potrošnja vode mora se bilježiti najmanje jednom	Kako bi objekt smanjio svoj utjecaj na okoliš i trošak, najprije je potrebno redovito bilježiti potrošnju vode barem jednom mjesečno i izračunati potrošnju vode po gostu i po noćenju. Ako je to moguće, naznačuju se

	mjesečno. (O)	<p>izvori potrošnje vode.</p> <p>Kako bi se došlo do detaljnijih informacija o potrošnji vode, predlaže se očitavanje vode više puta mjesečno.</p> <p>Ukoliko dođe do značajne promjene u potrošnji vode (pogotovo povećanja), objekt poštuje proceduru kojom smjesta istražuje razlog promjene u potrošnji vode i provodi korektivne mjere.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja očitavanje potrošnje vode i informacije o postupku istraživanja i potencijalnog korigiranja iznenadnih promjena u potrošnji vode.</p>
4.2	Novokupljeni toaleti ne smiju trošiti više od 6 litara vode pri svakom ispiranju. (O)	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš kroz inicijativu štednje vode, i samim time smanjili troškovi, toaleti kupljeni i postavljeni u gostinske sobe tijekom zadnjih 12 mjeseci ne smiju trošiti više od 6 litara (ili 1.59 US galona) pri svakom ispiranju. U nekim slučajevima, protok vode pri ispiranju se može i dodatno smanjivati bez narušavanja udobnosti gostiju.</p> <p>Poželjno je da se i toaleti koji su kupljeni prije više od 12 mjeseci prilagode potrošnji od 6 litara pri svakom ispiranju.</p> <p>Također je poželjno da se i toaleti u javnim površinama (kriterij 4.12) prilagode zahtjevu.</p> <p>Tijekom revizije, prilažu se računi i dokumentacija za toalete kupljene u proteklih 12 mjeseci koji potvrđuju maksimalnu potrošnju od 6 litara pri svakom ispiranju.</p>
4.3	Domaćin/zaposlenik objekta mora redovito provjeravati slavine i toalete, kako ne bi došlo do nepotrebne potrošnje vode. (O)	<p>Slavine koje kapaju i toaleti koji propuštaju u gostinskim sobama, na javnim površinama i prostorijama za osoblje mogu izazvati negativan učinak na okoliš i nepotreban trošak.</p> <p>Standardni operativni postupci za domaćina/zaposlenike objekta uključuju redovite provjere slavina i</p>

		<p>toaleta, s ciljem detekcije onih koji propuštaju vodu. U slučaju da se opazi da slavine kapaju i toaleti propuštaju, primjenjuju se korektivne mjere za njihovo zaustavljanje.</p> <p>Tijekom revizije, prikazuju se standardne procedure za regularnu provjeru slavina i toaleta koje propuštaju vodu kao i primijenjene korektivne mjere pri propuštanju. Provjeravaju se opažanja slavina i toaleta koji propuštaju vodu vezana uz vizualnu provjeru.</p>
4.4	Protok vode najmanje 75% tuševa u gostinskim sobama ne smije prelaziti 9 litara po minuti. (O)	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš kroz inicijativu uštede vode, i samim time smanjili troškovi, protok vode 75% tuševa u gostinskim sobama ne prelazi 9 litara (ili 2.38 galona) po minuti. U mnogim slučajevima, protok vode u tuševima može se i dodatno smanjiti bez narušavanja udobnosti gostiju.</p> <p>Kako bi se uskladio sa kriterijem, objekt može birati glave tuša sa ograničavajućim protokom vode ili uređaje za ograničavanje protoka pri bazi crijeva. Često se ograničeni protok vode stvara i miješanjem vode sa zrakom. Kratkoročno rješenje može biti i smanjenje pritiska vode u distribucijskom sustavu. Protok vode u slavinama kada su u spoju sa tuševima nije dio ovog kriterija.</p> <p>Tijekom revizije, prikazuju se tehničke podatkovne tablice i priručnici za glave tuša ili uređaje za uštedu vode, i prezentiraju se uzorci mjerenja protoka vode u nekoliko odabranih tuševa gostinskih soba iz različitih dijelova objekta.</p>
4.5	Protok vode najmanje 75% slavina u gostinskim sobama ne smije prelaziti 8 litara po minuti. (O)	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš kroz inicijativu uštede vode i, samim time, smanjili troškovi, protok vode 75% slavina u gostinskim sobama ne prelazi 8 litara (ili 2.11 galona) po minuti. U mnogim slučajevima, protok vode u slavinama može se i dodatno smanjiti bez narušavanja udobnosti gostiju.</p> <p>Kako bi se uskladio sa kriterijem, objekt može birati slavine sa ograničavajućim protokom vode ili uređaje za ograničavanje protoka pri vrhu slavine. Često se ograničeni protok vode stvara i miješanjem vode sa zrakom. Kratkoročno rješenje može biti i smanjenje pritiska vode u distribucijskom sustavu.</p>

		<p>Također je poželjno da se protok vode slavina na javnim površinama (kriterij 4.12) prilagodi zahtjevu.</p> <p>Tijekom revizije, prikazuju se tehničke podatkovne tablice i priručnici za slavine ili uređaje za uštedu vode, i prezentiraju se uzorci mjerenja protoka vode u nekoliko odabranih slavina gostinskih soba iz različitih dijelova objekta.</p>
4.6	Sve otpadne vode moraju se obrađivati u skladu sa nacionalnom ili lokalnom regulativom. (O)	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš, važno je da se otpadne vode generirane u objektu ne isprazne neobrađene. Objekt može biti povezan ili na postojeći kanalizacijski sustav ili tretirati otpadne vode vlastitim kanalizacijskim sustavom.</p> <p>Važno je da se sve otpadne vode obrađuju u skladu sa nacionalnim ili lokalnim propisima. Nakon obrade, otpadne vode se sigurno puštaju bez štetnih učinaka po lokalno stanovništvo i okoliš.</p> <p>Tijekom revizije, prezentira se licenca (ili druga adekvatna dokumentacija) objekta vezana uz obradu otpadnih voda (uključujući sigurno otpuštanje bez štetnih učinaka po lokalno stanovništvo i okoliš).</p>
4.7	<i>Odvojeni vodomjeri postavljaju se na mjesta sa visokim stupnjem potrošnje vode. (P)</i>	<p>Kako bi se temeljitije pratila potrošnja vode u objektu, dodatni/odvojeni vodomjeri mogu biti postavljeni, posebice na mjestima sa visokim stupnjem potrošnje vode (npr. u kuhinjama, na bazenima i spa centrima). Ako objekt ima velik broj gostinskih soba, predlaže se postaviti odvojene vodomjere na različita područja objekta. Neki objekti postavljaju odvojene vodomjere u svaku gostinsku sobu.</p> <p>Temeljitim praćenjem potrošnje vode te postavljanjem odvojenih/dodatnih vodomjera na razne izvore vode, omogućava se objektu bolja priprema za smanjenje potrošnje vode, a time i prilika za smanjenje utjecaja na okoliš te troškova objekta. Također, omogućava se brže otkrivanje područja propuštanja vode.</p> <p>Potrošnja vode se očitava i bilježi sa svih vodomjera. Kako bi se došlo do detaljnijih informacija o potrošnji vode, predlaže se očitavanje svih vodomjera više puta mjesečno.</p>

		Tijekom revizije, objekt predstavlja očitavanja potrošnje vode sa svih vodomjera (i njihove lokacije) te informacije o postupku istraživanja i potencijalnog korigiranja iznenadnih promjena u potrošnji vode.
4.8	<i>Protok vode iz slavina i toaleta na javnim površinama ne smije prelaziti 6 litara po minuti. (P)</i>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš, i samim time smanjili troškovi, protok vode iz slavina i toaleta na javnim površinama ne smije prelaziti 6 litara po minuti (ili 1.59 US galona). U nekim slučajevima, protok vode iz slavina i toaleta može se dodatno smanjiti bez narušavanja udobnosti gostiju. Senzori u javnim toaletima također pridonose smanjenju potrošnje vode.</p> <p>Tijekom revizije prilažu se računi za toalete i tehnički listovi i priručnici za slavine (ili uređaje za uštedu vode) na javnim površinama koji dokazuju maksimum protoka vode od 6 litara i primjer mjerenja protoka vode na par izabраниh slavina.</p>
4.9	<i>Otpadne vode se nakon pročišćavanja moraju ponovno koristiti. (P)</i>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš i potrošnja vode, otpadne vode se, kada je to moguće, ponovno koriste nakon pročišćavanja (pročišćavanje se odvija u javnim postrojenjima za pročišćavanje otpadnih voda ili u postrojenjima objekta).</p> <p>Otpadne vode se mogu koristiti kao gnojivo za polja, zelene površine objekta ili ostala područja gdje je to prikladno. Ponovna uporaba otpadnih voda mora se provoditi pažljivo i sigurno bez štetnih učinaka na lokalno stanovništvo i okoliš.</p> <p>Tijekom revizije, prilažu se informacije o ponovnom korištenju pročišćene otpadne vode i bilježi se da ono ne utječe nepovoljno na lokalno stanovništvo i okoliš.</p>
4.10	<i>Toaleti se trebaju ispirati kišnicom. (P)</i>	Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš, i samim time smanjili troškovi, sakuplja se kišnica i koristi za ispiranje toaleta ili u druge prikladne svrhe, poput navodnjavanja zelenih površina objekta. Sakupljanje kišnice se provodi pažljivo i sigurno, bez da štetno utječe na goste i osoblje objekta, lokalno stanovništvo i okoliš.

		Tijekom revizije, prikazuju se objekti za prikupljanje kišnice i prilažu informacije o sigurnosti prikupljanja kišnice te kako ono ne utječe štetno na goste i osoblje objekta, lokalno stanovništvo i okoliš.
4.11	<i>Novi toaleti trebaju imati dvojni sustav ispiranja od 3/6 litara. (P)</i>	<p>Pošto dvojni sustav ispiranja osigurava manji utjecaj na okoliš smanjenjem potrošnje vode, a time i smanjenje troškova, toaleti za gostinske sobe, javne površine i/ili prostorije za osoblje kupljeni u zadnjih 12 mjeseci trebaju imati dvojni sustav ispiranja s maksimumom od 3/6 litara (0.79/1.59 US galona). U nekim slučajevima, protok vode toaleta može se dodatno smanjiti bez narušavanja udobnosti gostiju i osoblja.</p> <p>Tijekom revizije, prilažu se računi za toalete kupljene unutar zadnjih 12 mjeseci koji dokazuju da ti toaleti imaju dvojni sustav ispiranja s maksimumom od 3/6 litara te se njihova prisutnost fizički pregledava.</p>
4.12	<i>Bazeni trebaju biti u skladu sa nacionalno odobrenim standardima za kvalitetu vode, zdravlje i sigurnost. (P)</i>	<p>U slučaju da objekt ima bazen, on treba biti u skladu sa nacionalno odobrenim standardima za kvalitetu vode, zdravlje i sigurnost. Vrlo je važno da se kvaliteta vode redovito kontrolira prema nacionalnim standardima.</p> <p>Čišćenje i dezinfekcija bazena prati nacionalne standarde. Korištenje dezinfekcijskih sredstava održava se na minimumu i moraju se koristiti proizvodi koji ne sadrže štetne supstance, kadgod je to moguće (klor se, npr. može dopuniti ozonom ili UV svjetlom). Sredstva za čišćenje i dezinfekciju sigurno se skladište (vidi kriterij 6.7).</p> <p>Također je važno da sigurnost bazena prati nacionalne propise vezane uz pravila za korištenje bazena, dostupnost spasilaca, itd.</p> <p>Tijekom revizije, prezentira se dokumentacija koja pokazuje da bazeni prate nacionalno odobrene standarde za kvalitetu vode, zdravlje i sigurnost.</p>
4.13	<i>Bazeni su pokriveni ili imaju neki</i>	U zemljama s visokim temperaturama, vanjski bazeni doprinose većem ekološkom otisku kroz povećanu

	<i>drugi sustav ograničavanja korištenja vode . (P)</i>	<p>potrošnju vode i samim time troškova, zbog značajnog isparavanja vode. Kada nije u upotrebi, bazen treba imati pokrov ili neki drugi sustav (npr. sloj gela). Pokrov ili neki drugi sustav koristi se izvan radnog vremena bazena i/ili u razdobljima manje intenzivnog korištenja bazena.</p> <p>Zbog vremenskih uvjeta, vanjski bazeni mogu na određenim mjestima i određenim razdobljima godine koristiti grijanu vodu. U tom slučaju, pokrov ili drugi sustav pomaže očuvanju energije.</p> <p>Tijekom revizije, prilažu se informacije o upotrebi pokrova ili nekog drugog sustava za vanjske bazene.</p>
4.14	<i>Redovite provjere pokazuju da nema propuštanja bazena. (P)</i>	<p>Propuštanje vanjskog ili unutarnjeg bazena može značajno povećati ekološki otisak većom potrošnjom vode i time stvoriti dodatne troškove. Objekt zato ima sustav koji redovito provjerava ima li propuštanja u sustavu bazena.</p> <p>Praćenje može biti u obliku vizualne inspekcije oko bazena, no bolje je rješenje instalacija odvojenog vodomjera koji prati potrošnju vode bazena. Preporuča se da se provjera obavlja dnevno.</p> <p>Tijekom revizije, prezentira se procedura za redovito provjeravanje propuštanja bazena.</p>
5. PRANJE I ČIŠĆENJE		
5.1	<i>U sobama moraju postojati znakovi koji informiraju goste da se posteljina i/ili ručnici mijenjaju samo na zahtjev. (O)</i>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš i samim time troškovi vezani uz proces pranja i čišćenja, u sobama su izloženi znakovi vezani uz promjenu posteljine/ručnika na zahtjev. Znakovi vezani uz ponovnu upotrebu ručnika stavljaju se u kupaonicu gostinske sobe, a znakovi vezani uz ponovnu upotrebu posteljine blizu kreveta.</p> <p>Znakovi obavještavaju goste o standardnim procedurama objekta vezanim uz promjenu posteljine i ručnika (npr. svaki treći dan) i daju dodatne informacije o proceduri ako gost želi češću promjenu od one propisane standardnom procedurom. Znakovi također mogu obavijestiti gosta o dvije različite procedure u slučaju da</p>

		<p>želi, odnosno ne želi promjenu posteljine i ručnika.</p> <p>Preporuča se da objekt ima proceduru i za ponovnu upotrebu ručnika i posteljine.</p> <p>Znakove može napraviti objekt ili to mogu biti standardni znakovi lanca objekata.</p> <p>U slučajevima gdje objekt ne pruža ručnike kao dio svoje usluge, zahtjevi vezani uz ponovnu upotrebu ručnika nisu relevantni.</p> <p>Tijekom revizije, provjeravaju se znakovi vezani uz promjenu ručnika i/ili posteljine u gostinskim sobama kao i procedure objekta vezane uz promjenu ručnika i/ili posteljine u gostinskim sobama.</p>
5.2	<p>Novokupljeni kemijski proizvodi za čišćenje za svakodnevnu upotrebu moraju imati nacionalno ili internacionalno priznatu ekološku markicu ili ne smiju sadržavati spojeve navedene na crnoj listi Zelenog ključa. (O)</p>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš, upotreba opasnih kemikalija u sredstvima za čišćenje je svedena na minimum. Objekt osigurava da svi proizvodi za čišćenje za svakodnevnu upotrebu u svim dijelovima objekta kupljeni u zadnjih 12 mjeseci imaju nacionalno ili internacionalno priznatu ekološku markicu.</p> <p>Alternativno, objekt osigurava da proizvodi za svakodnevno čišćenje kupljeni u zadnjih 12 mjeseci ne sadrže spojeve (navedeni u opisu proizvoda dobivenog od dobavljača) navedene na crnoj listi Zelenog ključa:</p> <p>Tenzidi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tenzidi koji nisu biorazgradivi u aerobnim uvjetima ● Tenzidi koju su biorazgradivi u anaerobnim uvjetima i koji imaju klasifikacijsku oznaku H400/R50 ● Alkilfenoletoksilati (APEO), nonilfenoletoksilati (NPEO) i derivati ● Kvaternarni amonijevi spojevi koji nisu biorazgradivi <p>Sredstva za izdvajanje i anti-skališujuća sredstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● EDTA (etilendiamin tetraacetat) i njegove soli, fosfati <p>Kiseline:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Fosforna kiselina, klorovodična kiselina, sumporna

		<p>Baze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amonijev hidroksid <p>Otapala:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deterdženti koji sadrže više od 6% težine VOC-a sa vrelištem nižim od 150°C <p>Klor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaktivni klor-spoj (poput natrijevog hipoklorida) <p>Konzervansi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formaldehid • Antimikrobni ili dezinfekcijski sastojci dodani u druge svrhe osim konzerviranja • Bioakumulirani konzervansi sa klasifikacijskom oznakom H410, H411, R50/53 ili R51/53. Konzervansi se ne smatraju bioakumuliranima ako je BFC<100 (biokoncentracijski faktor) ili logKow<3 (log oktanolvodni koeficijent raspodjele). <p>Voditelj zaštite okoliša provjerava opise proizvoda sa osobljem. Osim osiguravanja da svaki proizvod ima ekološku markicu ili je bez spojeva navedenih na crnoj listi Zelenog ključa, posebna pozornost posvećena je i doziranju, mjerama opreza i drugim uputama vezanim uz ispravnu upotrebu (vidi i kriterij 6.7). Ako objekt zaposli vanjsku profesionalnu službu za čišćenje, izvođač radova se usklađuje sa zahtjevima za ponovno kupovanje sredstava za čišćenje kako je navedeno ranije.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije o svakom sredstvu za dnevno čišćenje kupljenom u zadnjih 12 mjeseci od strane objekta ili zaposlenog poduzeća, i kako imaju ili priznatu ekološku markicu ili ne sadrže spojeve koji su na crnoj listi Zelenog ključa. Tijekom vizualne inspekcije, izabire se nekoliko sredstava za dnevno čišćenje za brzi pregled zbog usklađenja sa zahtjevima ovog kriterija.</p>
5.3	Dezinfekcijske supstance moraju se koristiti kada su potrebne i u skladu sa propisima o higijeni. (O)	Kemijske dezinfekcijske supstance koriste se samo u slučajevima kada insekti ili gljive predstavljaju značajnu smetnju ili opasnost po zdravlje, i dezinfekcija ne može biti zamijenjena drugom metodom.

		<p>Zbog potencijalnog utjecaja na okoliš i zdravlje, korištenje dezinfekcijskih supstanci reducirano je na minimum, zamijenjeno manje štetnim supstancama i/ili se koristi samo kada je apsolutno potrebno. Važno je osigurati ispravno doziranje i rukovanje dezinfekcijskim supstancama (vidi kriterij 6.7). Upotreba se izvršava u skladu sa nacionalnim i lokalnim ekološkim i higijenskim propisima. Dezinfekcijske se supstance po mogućnosti usklađuju sa zahtjevima crne liste Zelenog ključa.</p> <p>Tijekom revizije, objekt pruža informacije o vrstama dezinfekcijskih sredstava koja su korištena kao i informacije o potrebi, doziranju i rukovanju dezinfekcijskim sredstvima.</p>
5.4	<p>U zemljama EU, novokupljeni papirnati ručnici, maramice i toaletni papir moraju biti napravljeni od izbijeljenog papira koji ne sadrži klor ili moraju posjedovati ekološku markicu. (O)</p>	<p>Međunarodno ili nacionalno priznate ekološke markice za papirnate ručnike, maramice i toaletni papir primjer su nižeg ekološkog otiska kroz ekološki osvještajući proces proizvodnje. Alternativno, može se provjeriti jesi li proizvodi proizvedeni od izbijeljenog papira koji ne sadrži klor (budući da izbjeljivanje papira uzrokuje dodatnu potrošnju energije i kemikalija).</p> <p>Kriterij je obavezan za objekte smještene u zemljama EU, a izrazito se preporuča da se i zemlje izvan EU usklade sa ovima zahtjevom.</p> <p>Tijekom revizije, provjerava se jesu li papirnati ručnici, maramice i toaletni papir kupljeni u zadnjih 12 mjeseci napravljeni od neizbijeljenog papira ili posjeduju li ekološku markicu.</p>
5.5	<p><i>U zemljama koje nisu u EU, novokupljeni papirnati ručnici, maramice i toaletni papir moraju biti napravljeni od izbijeljenog papira koji ne sadrži klor ili moraju posjedovati ekološku markicu. (P)</i></p>	<p>Međunarodno ili nacionalno priznate ekološke markice za papirnate ručnike, maramice i toaletni papir primjer su nižeg ekološkog otiska kroz ekološki osvještajući proces proizvodnje. Alternativno, može se provjeriti jesi li proizvodi proizvedeni od izbijeljenog papira koji ne sadrži klor (jer izbjeljivanje papira uzrokuje dodatnu potrošnju energije i kemikalija).</p> <p>Zahtjev je obavezan za objekte smještene u zemljama EU, a snažno se preporuča da i zemlje izvan EU implementiraju i usklade se sa zahtjevom.</p> <p>Tijekom revizije, provjerava se jesu li papirnati ručnici, maramice i toaletni papir kupljeni u zadnjih 12</p>

		mjeseci napravljeni od ne izbijeljenog papira ili posjeduju li ekološku markicu.
5.6	<i>Objekt koristi ekološki označene deterdžente za stroj za pranje posuđa i rublja. (P)</i>	Korištenje deterdženata za stroj za pranje posuđa i rublja treba biti minimalno (korištenjem ispravne doze) i sa internacionalno ili nacionalno priznatom ekološkom markicom, zato što ti proizvodi imaju niži ekološki otisak u usporedbi sa proizvodima bez oznake. Tijekom revizije, provjerava se da su deterdženti korišteni za strojeve za suđe i posteljinu označeni ekološkom markicom.
5.7	<i>Krpa od tkanine koristi se za čišćenje kako bi se štedjela voda i deterdženti. (P)</i>	Upotreba krpa od mikro fibre za čišćenje značajno smanjuje ekološki otisak korištenjem manjih količina vode i deterdženta (kemikalija) i samim time pomaže u smanjenju troškova objekta. Tijekom revizije, provjerava se da su krpe od mikro fibre kupljene i korištene za čišćenje.
5.8	<i>Objekt izbjegava mirisne sprejeve i parfeme prilikom pranja i čišćenja. (P)</i>	Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš korištenjem manje kemijskih supstanci i kako bi se smanjio rizik od alergijskih reakcija, objekt izbjegava upotrebu mirisnih sprejeva i parfema prilikom pranja i čišćenja. Ovaj zahtjev primjenjuje se ako je osoblje objekta zaduženo za pranje i čišćenje ili ako posao obavlja vanjska služba. Tijekom revizije, provjerava se prisutnost mirisnih sprejeva i parfema u sredstvima za pranje i čišćenje ili objekt prilaže izjavu od vanjske službe da proizvodi korišteni za pranje i čišćenje ne sadrže mirisne sprejeve ili parfeme.
6. OTPAD		
6.1	Objekt mora odvojiti otpad prema nacionalnim propisima sa minimalno tri kategorije. (O)	Kako bi se promicala ponovna upotreba i recikliranje otpada, objekt odvaja otpad prema nacionalnim (uključujući i lokalne) propisima, sa minimalno tri kategorije.

		<p>Primjeri vrsta odvojenog otpada su papir, karton, metal, lim, staklo, plastika, boce sa povratom, organski otpad, vrtni otpad, ulje za kuhanje, itd. Opći otpad ili drugi otpad ne smatra se kategorijom.</p> <p>Osim odvajanja otpada, objekt se potiče na smanjenje količine otpada, npr. dogovorom sa dobavljačima o sakupljanju i ponovnoj upotrebi materijala korištenog za dostavu hrane i pića.</p> <p>Snžno se potiče to da objekt osigura da se što više odvojenog otpada reciklira/ponovno upotrijebi.</p> <p>Odvojeni otpad je skladišten sigurno u skladu sa nacionalnim/lokalnim propisima.</p> <p>Prostori za odvajanje otpada moraju biti lako dostupni osoblju. Objekti sa kuhinjama trebali bi odvajati otpad u kuhinji, ako je moguće.</p> <p>Tijekom revizije, prezentira se traženi nacionalni (uključujući i lokalni) propis o odvajanju otpada i prostori za odvajanje otpada (minimalno tri kategorije odvojenog otpada) se provjeravaju tijekom vizualne inspekcije.</p>
6.2	<p>Odvojeni otpad mora biti zasebno tretiran od strane lokalnih ili nacionalnih službi za upravljanje otpadom, privatnih službi ili službi samog objekta. (O)</p>	<p>Važno je da objekt osigura da se otpadom odvojenim u različite kategorije također rukuje odvojeno tijekom i nakon skupljanja kao dio naknadnog potupanja s otpadom. Naknadno postupanje s otpadom uključuje (gdje je prikladno) daljnje sortiranje/odvajanje, recikliranje i odstranjivanje.</p> <p>Za skupljanje i naknadno rukovanje odvojenim otpadom, objekt može sklopiti dogovor sa lokalnim ili nacionalnim tijelima za upravljanje otpadom i/ili privatnim poduzećima.</p> <p>Objekt može imati i vlastite prostore za rukovanje nekim od odvojenog otpada (npr. kompostiranje organskog i vrtnog otpada). Nadalje, moguće je da objekt ima prostore za reduciranje količine odvojenog otpada prije nego što se pošalju objektima za upravljanje otpadom, npr. u obliku stroja za sažimanje kartona.</p>

		Tijekom revizije, objekt prezentira ugovor(e) sa javnim i/ili privatnim tijelima za upravljanje otpadom vezano uz rukovanje otpadom u odvojenim kategorijama, sa skupljanjem i naknadnim postupanjem s otpadom. Ako objekt ima vlastite prostore za rukovanje odvojenim otpadom, biti će pregledani tijekom vizualne inspekcije.
6.3	Ukoliko komunalna poduzeća ne prikupljaju otpad u objektu ili u blizini objekta, tada uprava objekta mora osigurati siguran prijevoz do najbliže lokacije za obradu otpada. (O)	<p>U slučaju da privatna ili javna komunalna poduzeća ne prikupljaju otpad u objektu ili u blizini objekta, onda je dužnost uprave objekta da osigura ekološki i zdravstveno siguran prijevoz do najbliže lokacije za obradu otpada.</p> <p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš, objekt može surađivati sa ostalim objektima na zajedničkom prikupljanju i prevoženju otpada, ako to ne ugrožava naknadnu obradu otpada.</p> <p>Tijekom revizije, objekt (ukoliko mora organizirati siguran prijevoz otpada do najbliže lokacije za zbrinjavanje otpada) predstavlja dokumentaciju koja dokazuje da se prijevoz otpada izvršava sigurno i bez ugrožavanja naknadne obrade otpada.</p>
6.4	Upute o odvajanju i zbrinjavanju otpada moraju biti dostupne osoblju i gostima objekta u jednostavnom i razumljivom obliku. (O)	<p>Prostorije za zbrinjavanje otpada moraju imati upute/natpise koji jasno pokazuju na koji način osoblje treba zbrinjavati otpad. Preporuča se korištenje ikona ili ilustracija kako bi se olakšalo korištenje kontejnera/kanta koje su predviđene za razne vrste otpada.</p> <p>Tijekom revizije provjerava se razumljivost uputa/natpisa u prostorijama za zbrinjavanje otpada. Također se provjerava poštuju li se upute (prvenstveno odvajanje otpada u odgovarajuće kontejnere).</p>
6.5	Nove pumpe i rashladna postrojenja ne smiju koristiti CFH ili HCFC rashladne plinove. Sva oprema mora zadovoljavati	Pumpe i rashladna postrojenja kupljeni u zadnjih 12 mjeseci ne smiju koristiti CFH (klorofluorouglijke, poznate kao Freon) ili HCFC (klorofluorouglikovodike) rashladne plinove, budući da oni izazivaju oštećenje ozona i potencijalno imaju veliki utjecaj na globalno zatopljenje.

	nacionalne propise o rashladnim plinovima. (O)	<p>Informacije o prisustvu CFC ili HCFC u rashladnim plinovima mogu se pronaći među specifikacijama na proizvodu ili u informativnom materijalu proizvoda.</p> <p>U mnogim zemljama nacionalni propisi o rashladnim plinovima ne dozvoljavaju korištenje proizvoda koji sadržavaju CFC/HCFC, pa više nije ni moguće kupiti pumpe i rashladna postrojenja koja sadrže te tvari, stoga se objekti moraju prilagoditi toj odluci.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije o nacionalnim/lokalnim propisima koji se tiču korištenja CFC/HCFC uz informacije o vlastitom poštivanju tih propisa. Ako propisi ne zabranjuju korištenje CFC(HCFC, objekt mora priložiti dokumentaciju koja potvrđuje da niti jedna pumpa ili rashladno postrojenje kupljeno u prethodnih 12 mjeseci ne sadržava CFC/HCFC.</p>
6.6	Jednokratni pribor za jelo (šalice, tanjuri i pribor) smije se koristiti samo u prostoru oko bazena, teretani, spa centru te prilikom konzumacije "hrane za van". (O)	<p>Kako bi se smanjilo korištenje resursa i količina otpada, preporučuje se izbjegavanje korištenja jednokratnih čaša, tanjura i pribora za jelo. Ukoliko se objekt odluči za korištenje jednokratnog pribora, njegovo korištenje se ograničava na određene okolnosti/prostore, i to u prostoru oko bazena, tijekom određenih događanja, u teretani, spa centru te prilikom konzumacije hrane i pića "za van".</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja svoju politiku korištenja jednokratnih čaša, tanjura i pribora za jelo (u skladu sa zahtjevima) u pisanom obliku i tijekom vizualnog pregleda objekta, provjerava se poštivanje ove politike.</p>
6.7	Opasne kemikalije se moraju odlagati u odvojene kontejnere kako bi se spriječilo propuštanje i zagađivanje okoliša. (O)	<p>Opasne kemikalije (uključujući otpad), bez obzira na to jesu li u tekućem ili čvrstom stanju, odvajaju se i posebno oprezno odlažu u odvojene kontejnere predviđene za takav otpad kako bi se spriječilo njihovo curenje i zagađivanje okoliša.</p> <p>Sortirane opasne kemikalije se odlažu oprezno, u skladu sa važećim nacionalnim/lokalnim zakonima. Preporuča se odlaganje opasnih kemikalija u posebnu prostoriju koja se zaključava i koja je odvojena od ostalog otpada. Prostorija se treba temeljito zračiti kako bi se izbjegao rizik za zdravlje i sigurnost osoblja</p>

		<p>koje u nju ulazi.</p> <p>Opasne kemikalije koje se moraju odlagati u odvojene kontejnere su, primjerice, pesticidi, farbe, baterije, žarulje, materijal za čišćenje, sredstva za dezinfekciju bazena i ostala dezinfekcijska sredstva, itd.</p> <p>Osim opreznog odlaganja opasnih kemikalija, primjenjuje se i strategija sigurnog rukovanja opasnim kemikalijama kako ne bi došlo do kapanja i prolijevanja.</p> <p>Uz odvajanje i oprezno odlaganje opasnih kemikalija, potiče se smanjenje korištenja ovih vrsti kemikalija ili zamjena istih sa kemikalijama koje manje štete okolišu.</p> <p>Tijekom revizije, provjeravaju se upute o posebnim mjerama sigurnosti za svaku kemikaliju, a tijekom vizualne inspekcije, provjerava se jesu li odvojeni kontejneri za razne vrste opasnih, tekućih i krutih, kemikalija sigurno skladišteni.</p>
6.8	<p>Tekući i kruti opasni kemijski otpad mora se oprezno i sigurno prevesti do odobrenog objekta za prijam. (O)</p>	<p>Nakon što objekt osigura sigurno odvajanje i odlaganje opasnog tekućeg i krutog kemijskog otpada, važno je osigurati i siguran prijevoz opasnog otpada do odobrenih objekata za prijam i rukovanje opasnim otpadom.</p> <p>Tijela javne uprave ili privatne tvrtke kojima je odobren rad sa opasnim otpadom su, po mogućnosti, zadužene za prijevoz opasnog otpada do najbližeg odgovarajućeg objekta za prijam. Alternativno, moguće je da sam objekt prijevozi opasan otpad, no samo ako to čini na način koji je siguran za okoliš i zdravlje i koji je u skladu sa nacionalnim/lokalnim propisima o prijevozu opasnog otpada.</p> <p>Moguće je da objekt započne suradnju na zajedničkom prijevozu opasnog otpada sa ostalim objektima, samo ako se to čini sigurno i bez ugrožavanja daljnje obrade odvojenog opasnog otpada.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja dokumentaciju koja potvrđuje da se prijevoz opasnog otpada vrši na siguran način, u skladu sa nacionalnim/lokalnim propisima, do najbližeg odobrenog objekta za prijam</p>

		otpada.
6.9	Svaka kupaonica mora imati kantu za smeće.(O)	<p>Svaka kupaonica mora imati kantu za smeće kako bi se higijenski otpad prikupljao umjesto da ga se ispire kroz toalet i kanalizaciju.</p> <p>Tijekom revizije, provjerava se prisutnost kanta za smeće u kupaonicama kao dio vizualne inspekcije.</p>
6.10	<i>Objekt mora bilježiti ukupnu količinu otpada i načiniti plan za smanjenje količine/ponovno korištenje otpada. (P)</i>	<p>Vrlo je bitno znati točnu količinu različitih vrsta odvojenog otpada kako bi objekt mogao načiniti plan kojim bi se smanjio utjecaj na okoliš smanjenjem količine, recikliranjem i/ili ponovnim korištenjem otpada a time i smanjiti troškovi.</p> <p>Iz tog razloga objekt jednom mjesečno bilježi točnu količinu različitih vrsta odvojenog otpada i računa količinu otpada po gostu i po noćenju. Alternativno, objekt može zatražiti vanjsku provjeru otpada.</p> <p>Bilježenje količine različitih vrsta otpada se koristi kako bi se stvorio plan za smanjenje količine, recikliranje i/ili ponovno korištenje različitih vrsta otpada.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja pregled količine svake vrste otpada i plan kojim bi se smanjila količina, reciklirao i/ili ponovno koristio otpad.</p>
6.11	<i>Gosti trebaju imati mogućost razvrstavanja otpada u kategorije kojima onda rukuju objekti za upravljanje otpadom. (P)</i>	<p>Kako bi se gostima stvorila osviještenost o otpadu, objekt im pruža mogućnost da razvrstavaju svoj otpad. Tako razvrstani otpad se skuplja u odvojene kategorije i smješta u pripadajuće kontejnere u objektu za upravljanje otpadom.</p> <p>Mogućnost razvrstavanja otpada gostima se pruža u njihovim sobama ili na javnim površinama (u hodnicima, predvorju, restoranu, konferencijskim prostorijama, na parkiralištima, itd.). Kontejneri za otpad ne smiju biti smješteni u blizini požarnih puteva i izlaza u slučaju opasnosti.</p> <p>Razvrstavanje otpada se može obavljati korištenjem različitih kanti za različite vrste otpada ili jedne kante sa</p>

		<p>pregradama koje odvajaju različite vrste otpada. Vrlo je važno da su različite kante/odjeljci za različite vrste otpada jasno označene (po mogućnosti ikonama ili ilustracijama). Kao alternativa, moguće je sakupljati različite vrste otpada na različitim mjestima (npr. papir i novine na stolu, boce i konzerve pokraj kante, a ostali otpad u kanti).</p> <p>Informacije za goste o mogućnostima razdvajanja otpada nalaze se među informacijama o aktivnostima zaštite okoliša objekta (u mapama u gostinskim sobama, na TV monitorima u gostinskim sobama ili na javnim površinama, među informativnim materijalom na javnim površinama ili u konferencijskim prostorijama itd.) Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt pruža točne i cjelovite informacije.</p> <p>Tijekom revizije, kao dio vizualne inspekcije, prikazuje se sistem razvrstavanja otpada (sa lako razumljivim informacijama).</p>
6.12	<p><i>Pribor za higijenu (šamponi, sapuni, kape za tuširanje i dr.) ne smije biti pakiran u pojedinačna pakiranja, a ako se to ne može izbjeći, ambalaža treba biti izrađena od recikliranog ili biorazgradivog materijala.(P)</i></p>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš smanjenjem količine otpada, objekt ne koristi pojedinačna pakiranja (jedna doza) šampona, gela za tuširanje, sapuna, kapa za tuširanje, itd. To se odnosi na kupaonice u gostinskim sobama, toalete na javnim površinama i toalete/tuševe u prostorijama za osoblje. Umjesto njih, predlaže se korištenje dispnzera/zidnih držača šampona, gela za tuširanja i sapuna. Ostali pribor za higijenu dobiva se na zahtjev na recepciji.</p> <p>Ako se objekt odluči na korištenje pojedinačnog pakiranja spremnika jedne doze, pakiranje treba biti ekološkog tipa koliko je to moguće i imati eko-oznaku ili biti izrađeno od recikliranog ili biorazgradivog materijala.</p> <p>Tijekom revizije, objekt opisuje proceduru koja se tiče pojedinačnih pakiranja spremnika raznog pribora za higijenu i materijala njihove ambalaže. Tijekom vizualne inspekcije, provjerava se prisutnost pojedinačnih pakiranja spremnika raznog pribora za higijenu te materijal njihove ambalaže.</p>

6.13	<i>Sapuni i šamponi dostupni gostima moraju imati nacionalno ili internacionalno prepoznatljivu eko-oznaku. (P)</i>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš smanjenjem količine kemikalija koje se koriste, objekt nudi gostima sapune i šampone koji su ekološki prihvatljivi i imaju nacionalno ili internacionalno prepoznatljivu eko-oznaku. To se odnosi na kupaonice u gostinskim sobama, prostorijama za osoblje, ali i toalete na javnim površinama.</p> <p>Tijekom revizije, objekt opisuje politiku po kojoj kupuje sapune i šampone i tijekom vizualne inspekcije se provjerava prisutnost sapuna i šampona sa nacionalno ili internacionalno prepoznatljivim eko-oznakama.</p>
6.14	<i>Pojedinačna pakiranja prehrambenih proizvoda (vrhnje, maslac, pekmez i dr.) trebaju se reducirati ili u potpunosti izbaciti iz uporabe, a ukoliko se koriste, ambalaža treba biti izrađena od recikliranog ili biorazgradivog materijala. (P)</i>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš smanjenjem količine otpada, restorani/blagovaonice objekta ne koriste pojedinačna pakiranja vrhnja, maslaca, pekmeza, itd. Ukoliko se koriste, njihova upotreba treba biti reducirana i/ili njihova ambalaža treba biti izrađena od recikliranog ili biorazgradivog materijala.</p> <p>Tijekom revizije, objekt opisuje proceduru vezanu uz korištenje pojedinačnih pakiranja vrhnja, maslaca, pekmeza, itd. Ako se koriste, procedura uključuje procedure vezane uz reduciranje korištenja tih proizvoda i/ili ambalaže proizvoda koja je izrađena od recikliranih materijala.</p>
6.15	<i>Objekt dogovara prikupljanje i zbrinjavanje pakiranja s dobavljačem istih. (P)</i>	<p>Količina otpada koju objekt stvara može se dodatno smanjiti ako se s dobavljačima proizvoda dogovori dostava u povratnoj ili ambalaži koja se može ponovno upotrijebiti (npr. plastični kanistri, kutije od ekspaniranog polistirena, plastične kutije, itd.).</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja ugovor sa dobavljačima koji se tiče prikupljanja i ponovnog korištenja ambalaže proizvoda.</p>
6.16	<i>Objekt mora koristiti biorazgradive jednokratne čaše, tanjure i pribor za jelo. (P)</i>	<p>U slučaju da objekt koristi jednokratne čaše, tanjure i pribor za jelo, oni moraju biti izrađeni od biorazgradivih materijala kako bi se objektu olakšalo zbrinjavanje otpada i smanjio utjecaj koji jednokratne čaše, tanjuri i pribor za jelo imaju na okoliš.</p> <p>Tijekom revizije, prezentiraju se informacije koje potvrđuju da su jednokratne čaše, tanjuri i pribor za jelo</p>

		izrađeni od biorazgradivog materijala.
6.17	<i>Objekt od organskog otpada radi kompost. (P)</i>	<p>Kako bi se dio otpada organskog podrijetla ponovno iskoristio, objekt izrađuje sustav kompostiranja svog organskog otpada (otpad od hrane i/ili vrtni otpad). Organski otpad se također može koristiti kao bioplin. Važno je da se kompostiranje provodi bez da utječe na higijenu gostiju, osoblja i okolne zajednice.</p> <p>Tijekom revizije, objekt opisuje postupak kompostiranja/ponovne uporabe organskog otpada, i tijekom vizualne inspekcije se posjećuje stanica za kompostiranje.</p>
7. ENERGIJA		
7.1	Potrošnja energije mora se bilježiti barem jednom mjesečno. (O)	<p>Kako bi objekt smanjio svoj utjecaj na okoliš smanjenjem potrošnje energije, a time i trošak, bilježi ukupnu potrošnju energije barem jednom mjesečno te se računa potrošnja energije po gostu, po noćenju. Ako je to moguće, naznačuju se izvori potrošnje energije.</p> <p>Preporučuje se bilježenje ukupne potrošnje energije češće od jednom mjesečno, kako bi se došlo do detaljnijih informacija o ukupnoj potrošnji energije.</p> <p>U slučaju da dođe do značajnijih promjena u potrošnji energije (pogotovo značajnog povećanje potrošnje), objekt poštuje proceduru kako bi odmah istražio i korigirao promjenu u potrošnji energije.</p> <p>Tijekom revizije, prezentira se mjesečna potrošnja energije i informacije o proceduri istraživanja i korigiranja potencijalnih promjena u ukupnoj potrošnji energije.</p>
7.2	Kontrolni sustavi uređaja za grijanje i hlađenje upotrebljavaju se u skladu sa godišnjim dobima ili sezonalnošću objekta. (O)	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš a time i troškovi, objekt koristi sustav za kontroliranje grijanja i hlađenja.</p> <p>To može biti centralizirani automatski ili ručni kompjutorizirani sistem (sustav upravljanja zgradom) koji mijenja ili isključuje grijanje i hlađenje. Može se raditi o ručnom prilagođavanju grijanja i hlađenja u raznim</p>

		<p>dijelovima objekta čija procedura je opisana u standardnom operativnom postupku za osoblje.</p> <p>Kontrolni sustav uzima u obzir promjene godišnjih doba i korištenje/nekoristenje određenih dijelova objekta (gostinske sobe, konferencijske prostorije, restoran, ostale javne površine, itd.).</p> <p>Tijekom revizije, objekt prikazuje sustav upravljanja zgradom i/ili standardni operativni postupak koji dokazuje da se koristi kontrolni sustav za grijanje i hlađenje.</p>
7.3	Najmanje 75% svih žarulja moraju biti štedne žarulje. (O)	<p>Budući da su žarulje veliki potrošač energije, najmanje 75% svih žarulja u objektu mora biti štedno kako bi se smanjio utjecaj na okoliš. Ovaj kriterij primjenjuje se na gostinske sobe, javne površine (uključujući predsoblje, restorane, konferencijske prostorije, hodnike, itd.) i prostorije za osoblje.</p> <p>Energetski najučinkovitije, i stoga poželjne, su LED žarulje, no i ostale energetske učinkovite žarulje (kompaktna fluorescentna rasvjeta, CFL) se također mogu koristiti.</p> <p>Energetski učinkovite žarulje su najčešće skuplje od energetske neučinkovitih žarulja, no osim njihove veće učinkovitosti, te žarulje traju mnogo duže i ne treba ih se mijenjati toliko često kao obične žarulje. Tako se dugoročno smanjuju troškovi, a štedi i vrijeme koje bi se trošilo na mijenjanje žarulja.</p> <p>Pod iznimnim okolnostima može se dopustiti korištenje minimalno 50% energetske učinkovitih žarulja objektima koji se prvi puta kandidiraju. Takvo odobrenje bit će moguće samo ako objekt opravda izostanak minimalno 75% energetske učinkovitih žarulja prije pristupanja Zelenom ključu i ako napravi plan kako bi u idućih 6-12 mjeseci dosegao minimum od 75% energetske učinkovitih žarulja.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prikazuje pregled koji dokazuje da je bar 75% žarulja u objektu energetske učinkovite, i tijekom vizualne inspekcije se provjerava prisutnost energetske učinkovitih žarulja u par odabranih soba, na javnim površinama i u prostorijama za osoblje. U posebnim slučajevima, kada objekt</p>

		<p>zadovoljava minimum od 50% energetski učinkovitih žarulja, mora se priložiti dokumentacija koja jasno objašnjava zašto taj objekt nije mogao ispuniti zahtjev od 75% energetski učinkovitih žarulja te plan kojim će u idućih 6-12 mjeseci doseći taj udio.</p>
7.4	<p>Filtri za masnoću u ispušnim sustavima moraju biti čišćeni barem jednom godišnje. (O)</p>	<p>Ispušni ventili u kuhinji troše više energije ako se filtri za masnoću ne čiste redovito. Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš, filtri za masnoću moraju se čistiti jednom godišnje, ali poželjno je i češće.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije o standardnom operativnom postupku čišćenja filtera za masnoću (uključujući i datum zadnjeg čišćenja filtera za masnoću).</p>
7.5	<p>Površine izmjenjivača topline ventilacijskog sustava moraju biti redovito čišćene. (O)</p>	<p>Kako bi se osiguralo optimalno funkcioniranje površina izmjenjivača topline ventilacijskog sustava, bez nepotrebnog trošenja energije, one se redovito čiste. Stoga je bitno da se čiste jednom godišnje, ali poželjno je i češće.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže informacije o standardnom operativnom postupku za čišćenje površine izmjenjivača topline ventilacijskog sustava (uključujući i datum zadnjeg čišćenja).</p>
7.6	<p>Ventilacijski sustavi moraju se kontrolirati barem jednom godišnje i servisirati po potrebi kako bi u svakom trenutku bili energetski učinkoviti. (O)</p>	<p>Kako bi cijeli ventilacijski sustav bio energetski učinkovitiji i smanjio utjecaj na okoliš, a time i troškove, redovito se kontrolira (barem jednom godišnje).</p> <p>Preporučuje se da kontrolu ventilacijskog sustava obavlja vanjska energetska tvrtka, no može je obaviti i osoblje objekta, npr. glavni inženjer.</p> <p>Ako kontrola ventilacijskog sustava otkrije potrebu za popravkom, objekt ga mora obaviti. Preporučuje se popravak izvršiti odmah, ali ako to nije moguće, mora ga se obaviti u roku od 1-2 mjeseca nakon otkrivanja kvara.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže informacije o proceduri kojom se nadgleda ventilacijski sustav, bilo uz</p>

		pomoću vanjske firme ili nekog unutar objekta. Prilažu se informacije o datumu zadnje kontrole ventilacijskog sustava (tijekom zadnjih 12 mjeseci) i ishod kontrole (uključujući eventualni popravak).
7.7	Hladnjaci, zamrzivači, grijači i pećnice moraju biti opremljeni neoštećenim izolacijskim brtvama. (O)	<p>Hladnjaci, zamrzivači, grijači i pećnice troše više energije ako nisu opremljeni izolacijskim brtvama. One mogu biti u obliku gumenih brtvi oko vrata stroja i /ili u obliku plastičnih trakica na prednjem dijelu vrata.</p> <p>Izolacijske brtve se mogu oštetiti s vremenom. Zato ih je važno provjeriti barem jednom godišnje, ali poželjno je i češće. Ukoliko se pokaže da su oštećene, objekt ih odmah mora popraviti/zamijeniti.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja proceduru provjere izolacijskih brtvi te datum zadnje provjere (unutar zadnjih 12 mjeseci) i informacije o ishodu kontrole te popravku/zamjeni ukoliko se izvodila. Kao dio vizualne inspekcije, na odabranim hladnjacima, zamrzivačima, grijačima i pećnicama se provjerava jesu li izolacijske brtve neoštećene.</p>
7.8	Objekt određuje standardnu temperaturu u gostinskim sobama. (O)	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš na način da se kontrolira potrošnja energije, a time i troškovi, objekt određuje standardnu temperaturu u gostinskim sobama.</p> <p>Standardna temperatura hlađenja trebala bi biti minimalno 22°C (72°F), a temperatura grijanja maksimalno 22°C (72°F) . Preporučuje se da se standardna temperatura hlađenja podesi više, a standardna temperatura grijanja niže od 22°C (72°F).</p> <p>Standardna temperatura se može podesiti automatski na centralnom sustavu ili ručno u svakoj gostinskoj sobi.</p> <p>Ipak, gostima i dalje treba biti omogućena promjena standardne temperature, bilo ručno, bilo kontaktiranjem recepcije.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja standardni operativni postupak za definiranje standardne temperature</p>

		hlađenja i grijanja u gostinskim sobama, što se tijekom vizualne inspekcije provjerava u odabranim gostinskim sobama.
7.9	<i>Vanjska rasvjeta treba biti smanjena na minimum i/ili imati senzore za automatsko gašenje. (P)</i>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš, a time i troškovi, objekt pokušava smanjiti količinu energije koju troši vanjska rasvjeta.</p> <p>Očekuje se da sustav vanjske rasvjete nije u uporabi tijekom dana/ dijela dana kada ima prirodnog svjetla, no postoje i drugi načini minimiziranja vanjske rasvjete, uz pomoć senzora za automatsko gašenje tijekom određenog doba noći ili uz pomoć senzora koji pale svjetlo kada detektiraju pokret. Različite vrste senzora mogu se koristiti za različite namjene vanjske rasvjete.</p> <p>Na određenim područjima vanjska rasvjeta se minimizira kako ne bi poremetila biljni i životinjski svijet (npr. gnijezda kornjača ako se radi o objektima koji su smješteni uz obalu, itd.).</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja svoj sistem kojim minimizira korištenje vanjske rasvjete, a koji se tijekom vizualne inspekcije provjerava.</p>
7.10	<i>Svi prozori trebaju imati termalnu izolaciju sukladno klimi podneblja u kojem se nalazi objekt. (P)</i>	<p>Prozori mogu biti veliki potrošači energije u objektu. Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš, objekti koji su smješteni na hladnim prostorima moraju imati visoku razinu termalne izolacije (npr. dva ili tri sloja stakla), a objekti smješteni na toplijim prostorima moraju imati drugačiju vrstu mjera za štednju energije (npr. materijali koji reflektiraju sunce na prozorima, zastori ili ostale vrste zavjesa za prozore, itd.).</p> <p>Na područjima sa jako visokim ili niskim temperaturama, objekt bi trebao imati ograničene mogućnosti za otvaranje prozora. Ako postoje nacionalni ili lokalni propisi koji se tiču izolacije ili ostalih inicijativa za štednju energije, objekt ih mora poštivati.</p> <p>Ovaj kriterij odnosi se prvenstveno na prozore u gostinskim sobama, ali se potiče njegova primjena i na prozore na javnim površinama i u prostorijama za osoblje.</p>

		Tijekom revizije, objekt predstavlja svoj sustav za primjereno visoki stupanj toplinske izolacije i ostale inicijative za štednju energije, koje su u skladu sa propisima i klimom, a tijekom vizualne inspekcije provjerava se sustav izolacije.
7.11	<i>Objekt mora osigurati da su svi električni uređaji u gostinskim sobama, kuhinjama, praonicama, itd. energetski učinkoviti. (P)</i>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš smanjenjem potrošnje energije, a time i troškovi, objekt se mora pobrinuti da električni uređaji koji su najveći potrošači energije, budu energetski učinkoviti. U gostinskim sobama to su televizori i radio uređaji, sušila za kosu, itd. U kuhinji to mogu biti energetski učinkovite pećnice, hladnjaci, zamrzivači, perilice za suđe, itd. U praonicama to mogu biti energetski učinkovite perilice i sušila za odjeću, itd.</p> <p>Kako bi se potvrdilo da su uređaji energetski učinkoviti, na njima bi trebala biti ekološka naljepnica ili neki drugi pokazatelj energetske učinkovitosti (npr. EU oznaka A-A⁺⁺⁺ ili oznaka EnergyStar za hladnjake i perilice posuđa, itd.)</p> <p>Kako bi objekt bio u skladu sa ovim kriterijem, najmanje 75% svih električnih uređaja objekta mora biti energetski učinkovito.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja specifikacije koje dokazuju da su električni uređaji koji se koriste u gostinskim sobama, kuhinji, praonici, itd. energetski učinkoviti.</p>
7.12	<i>Najmanje jednom u pet godina se organizira energetska revizija. (P)</i>	<p>Kako bi se dobio bolji uvid u prostore velike potrošnje energije i područja na kojima bi se moglo smanjiti potrošnju energije (i trošak), svakih 5 godina se održava energetska revizija. Nju provodi profesionalni savjetnik za energiju kao vanjski suradnik ili profesionalni savjetnik koji radi u lokalnoj ili nacionalnoj upravi.</p> <p>Revizija za energiju ističe područja velike potrošnje energije u objektu. Također, savjetuje i predlaže plan kojim bi se mogla smanjiti potrošnja energije na tim područjima, uključujući očekivani ishod, trošak i</p>

		<p>isplativost takve investicije.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže energetska revizijsko izvješće, ne starije od pet godina.</p>
7.13	<i>Nije dopušteno grijanje pomoću električnih panela ili ostalih oblika izravnog grijanja električnom energijom. (P)</i>	<p>Korištenje električnih panela za grijanje ili ostalih oblika izravnog grijanja električnom energijom manje je energetska učinkovito od mnogih drugih izvora topline. Kako bi se smanjio učinak na okoliš, objekt izbjegava korištenje tih vrsti grijanja u gostinskim sobama ili bilo gdje drugdje u objektu.</p> <p>Tijekom revizije objekt pojašnjava kakvu vrstu grijanja koristi te uključuje li to grijanje električnom energijom, te se prilikom vizualne inspekcije provjerava ima li u objektu električnih panela ili ostalih oblika izravnog grijanja električnom energijom.</p>
7.14	<i>Objekt koristi ekološki potvrđene i/ili obnovljive izvore energije.(P)</i>	<p>Kako bi se objekt potaknulo na korištenje ekološki najprihvatljivijeg i najpogodnijeg izvora energije, trebalo bi se koristiti energiju iz obnovljivih izvora (solarne ploče, vjetroelektrane, bioplin od organskog otpada, geotermalnu toplinu, itd.).</p> <p>U mnogim zemljama moguće je nabaviti ekološki potvrđenu energiju pa se i objekt mora pobrinuti da je energija koja se koristi ekološki prihvatljiva.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže dokumentaciju koja potvrđuje da je energija koju objekt koristi iz obnovljivih izvora ili ekološki potvrđena.</p>
7.15	<i>Rasvjeta dvorana i hodnika mora imati detektore pokreta. (P)</i>	<p>Detektori pokreta u dvoranama i hodnicima pomažu pri smanjenju utjecaja na okoliš uštedom energije (i samim time troškova), jer se svjetlo gasi u razdobljima kada u dvoranama i hodnicima nema ljudi. Najmanje 75% dvorana i hodnika objekta ima ugrađeno ovakvu vrstu senzora.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže informacije o prisutnosti detektora pokreta u najmanje 75% dvorana i hodnika, i provjerava se njihova prisutnost tijekom vizualne inspekcije.</p>

7.16	<p><i>Odvojena brojila električne energije i plinomjeri ugrađeni su na strateški važnim mjestima za nadzor energije. (P)</i></p>	<p>Kako bi se bolje pratila potrošnja energije iz različitih dijelova objekta, dodatna/odvojena brojila električne energije (i plinomjeri) ugrađena su u područjima sa visokom potrošnjom energije (npr. kuhinje, grijani bazeni, teretana i spa, poslovi koji se obavljaju izvana, itd.). U slučaju da objekt ima puno gostinskih soba, odvojena brojila električne energije (i plinomjeri) mogu biti ugrađena za različite dijelove objekta. Neki se objekti odlučuju za odvojena brojila električne energije za svaku sobu.</p> <p>Pružanje točnijih podataka pomoću dodatnih/odvojenih brojila električne energije (i plinomjera) o različitim izvorima energije korištenim u objektu, omogućava bolju pripremu strategije smanjenja potrošnje energije.</p> <p>Ako je ugrađeno više brojila električne energije (i plinomjera), nužno je da se podaci o potrošnji svakog od njih prikupe i zabilježe. Ako se očitavanje brojila električne energije (i plinomjera) može obavljati češće od jednom mjesečno, dobiva se detaljnija informacija o potrošnji svakog brojila električne energije (i plinomjera).</p> <p>Tijekom revizije, minimalno se prikazuju mjesečne bilješke o potrošnji električne energije (i plina) iz različitih brojila.</p>
7.17	<p><i>Kako bi se osiguralo smanjenje potrošnje energije, zgrada objekta treba imati veći stupanj izolacije od nacionalno propisanog minimuma. (P)</i></p>	<p>Dobra izolacija zgrade objekta značajan je način smanjenja utjecaja na okoliš povećanjem učinkovitosti energije i samim time smanjenja troškova. Potrebna razina izolacije razlikuje se od zgrade do zgrade ovisno o njezinoj starosti, okolnoj klimi, itd. Izolacija može uključivati zidove, krov i/ili prozore zgrade.</p> <p>U većini zemalja postoje nacionalni zakoni za potrebni nivo izolacije zgrade. Objekt stoga osigurava usklađivanje sa nacionalnim zakonima o izolaciji, ali i postiže izolaciju veću od nacionalne minimalno propisane.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže dokumentaciju koja dokazuje da je izolacija zgrade veća od nacionalno minimalno propisane.</p>

7.18	<i>Cijevi za vruću vodu trebaju biti dobro izolirane. (P)</i>	<p>Dobar način smanjenja utjecaja na okoliš kroz potrošnju energije, a time i troškova, jest da se osigura da cijevi za vruću vodu budu dobro izolirane.</p> <p>Tijekom revizije, objekt pokazuje dokumentaciju koja dokazuje da su cijevi za vruću vodu u objektu dobro izolirane.</p>
7.19	<i>Računala, printeri i fotokopirni aparati prebacuju se na način rada za uštedu energije i automatski se isključuju. (P)</i>	<p>U nastojanju smanjenja utjecaja na okoliš smanjenjem potrošnje energije, a time i troškova, objekt koristi samo ona računala, printere i fotokopirne aparate koji se prebacuju na način rada za uštedu energije u kratkom periodu nekorištenja (npr. 2-5 minuta).</p> <p>Kako je način rada za uštedu energije energetski zahtjevan, oprema se automatski isključuje nakon dužeg vremena nekorištenja (npr. 1-2 sata).</p> <p>Tijekom revizije, objekt prezentira informacije koje pokazuju da se računala, printeri i fotokopirni aparati prebacuju na način rada za uštedu energije i isključuju automatski, i vizualna inspekcija uključuje pregled da su aparati na načinu rada za uštedu energije nakon razdoblja nekorištenja.</p>
7.20	<i>Novokupljena računala, printeri, fotokopirni aparati i kućanski aparati imaju ekološku markicu ili ih izrađuje firma koja ima sustav za upravljanje okolišem. (P)</i>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš smanjenjem potrošnje energije i samim time troškovi, računala, printeri, fotokopirni aparati i kućanski aparati kupljeni u zadnjih 12 mjeseci moraju imati ekološku markicu. Alternativno, objekt osigurava da firme koje proizvode uređaje imaju sustav za upravljanje okolišem.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže dokumentaciju da računala, printeri, fotokopirni aparati i kućanski aparati kupljeni u zadnjih 12 mjeseci imaju ekološku markicu ili su proizvedeni od strane firme koja ima sustav za upravljanje okolišem.</p>
7.21	<i>Automati, aparati za kavu i vodu isključeni su u razdoblju nekorištenja. (P)</i>	<p>Za daljnje smanjenje utjecaja na okoliš smanjenjem potrošnje energije objekta i samim time troškova, aparati, aparati za kavu/čaj i vodu su, gdje je to moguće, isključeni u razdoblju nekorištenja.</p>

		<p>Razdoblja nekorištenja mogu biti tijekom određenih perioda u toku dana ili u toku godine, i mogu biti u određenim područjima objekta (npr. konferencijske dvorane, bazeni, teretana i spa, itd.)</p> <p>Važno je da potrošnja energije paljenja i gašenja aparata ne prelazi potrošnju energije prilikom stalne upotrebe aparata. Ta se ravnoteža odnosi i na samu potrošnju energije (kada se ponovno pokreće nakon nekorištenja), ali i u odnosu na učinak na životni vijek aparata.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prezentira procedure za isključivanje navedenih aparata tijekom razdoblja nekorištenja. Procedura uključuje izračun utjecaja na smanjenja potrošnje energije aparata koji se isključuju u usporedbi s onima koji su stalno u upotrebi.</p>
8. HRANA I PIĆE		
8.1	Objekt mora kupovati i evidentirati najmanje tri vrste hrane/pića iz organskog uzgoja, ekološki označene ili pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedene. (O)	<p>Ekološki prihvatljive i održive prakse očituju se i kroz vrstu hrane i pića koje objekt nabavlja i nudi gostima.</p> <p>Objekt stoga evidentira kupljenu hranu i piće koja je ili organska, ekološki označena, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedena. Prilikom kupnje proizvoda, preporuča se da su proizvodi priznati kao organski, ekološki označeni ili iz pravedne trgovine od strane za to ovlaštenih institucija.</p> <p>Proizvodi su, kada je god to moguće, proizvedeni lokalno kako bi se smanjio utjecaj na okoliš kraćim prijevozom i potaknula lokalna ekonomija. Definicija lokalno proizvedenog ovisi o okolnostima, ali udaljenost od manje od 100 km od izvora proizvodnje do objekta se obično uzima kao kriterij za lokalno proizvedeni proizvod.</p> <p>Objekt osigurava da je hrana i piće organska, ekološki označena, iz pravedne trgovine ili lokalno proizvedena koliko je god to moguće. Izbor proizvoda ovisi o dostupnosti i cijeni. Zahtijevaju se minimalno tri vrste proizvoda, ali se izrazito preporuča uključivanje dodatnih vrsta proizvoda.</p>

		<p>Iako se ovaj kriterij mahom povezuje sa proizvodima hrane/pića za goste, također se potiče njihova dostupnost i u kantini osoblja, kada je to moguće.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prezentira listu (minimalno 3) proizvoda koji su organski, ekološki označeni, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedeni.</p>
8.2	<p>Udio organske, ekološki označene, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvede hrane/pića mora rasti svake godine. (O)</p>	<p>U slučaju da se objekt ponovno aplicira za nagradu Zelenog ključa, važno je da osigura daljnji porast udjela organski proizvedene, ekološki označene, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedene hrane i pića. Objekt stoga demonstrira da se udio organske, ekološki označene, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedene hrane/pića povećao u zadnjih 12 mjeseci uvođenjem dodatnih proizvoda.</p> <p>U iznimnim slučajevima, kada se pokaže da je objektu vrlo teško povećati količinu organskih, ekološki označenih, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedenih proizvoda, on može zatražiti izuzimanje iz povećanja količine takvih proizvoda.</p> <p>Iako se ovaj kriterij mahom povezuje sa proizvodima hrane/pića za goste, također se potiče njihova dostupnost u kantini osoblja, kada je to moguće.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije o organskoj, ekološki označenoj, iz pravedne trgovine i /ili lokalno proizvedenoj hrani i piću koja je nabavljena u zadnjih 12 mjeseci. U iznimnim slučajevima kada objekt nije bio u mogućnosti povećati količinu takvih proizvoda, potrebno je dati objašnjenje zašto je to bio slučaj.</p>
8.3	<p><i>Objekt preuzima inicijativu kupovine sezonskih proizvoda, manje mesnih proizvoda i izbjegavanja kupovine proizvoda</i></p>	<p>Kako bi imao ekološki prihvatljiviju i održiviju politiku vezanu uz kupovinu hrane i pića, objekt uvodi pravila o: 1) kupovini sezonskih proizvoda, 2) smanjenju količine mesnih proizvoda i/ili 3) izbjegavanju kupovine proizvoda poput ugroženih riba, morskih plodova i drugih vrsta.</p>

	<p><i>ugroženih riba, morskih plodova ili drugih vrsta. (P)</i></p>	<p>Korištenje sezonskih proizvoda smanjuje utjecaj na okoliš stvoren prijevozom. Smanjenje korištenja mesnih proizvoda smanjuje utjecaj na okoliš stvoren proizvodnjom mesnih proizvoda. Korištenje proizvoda ugroženih riba, morskih plodova i drugih vrsta stoji kao potpuna suprotnost naporima za očuvanje biološke raznolikosti.</p> <p>Kao dio politike nabave, objekt izbjegava kupovinu genetski modificiranih organizama (GMO), birajući ribu i morske plodove sa Marine Stewardship Council (MSC) oznakom ili u skladu sa WWF preporukom ribe i morskih plodova, uzimajući dobrobit životinja u obzir prilikom kupovine mesnih proizvoda, i izbor bezglutenskih proizvoda i proizvoda pogodnih za dijabetičare.</p> <p>Iako se ovaj kriterij mahom povezuje sa proizvodima hrane/pića za goste, također se potiče njihova dostupnost u kantini osoblja, kada je to moguće.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže pisanu politiku o kupovini sezonskih proizvoda, manje mesnih proizvoda i izbjegavanju kupovine proizvoda ugroženih riba, morskih plodova ili drugih vrsta.</p>
8.4	<p><i>Objekt mora registrirati razinu otpada od hrane i poduzeti inicijative za njegovo smanjenje. (P)</i></p>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš minimiziranjem količine otpada od hrane i samim time i troškova, objekt registrira količinu otpada od hrane.</p> <p>Količina je podijeljena u četiri različite kategorije, poput različitih ponuda (bife, meni, itd.), različitih obroka (doručak, ručak, večera, itd.), različitih dijelova obroka (predjelo, glavno jelo, desert, itd.), različitih vrsta hrane (kruh, salata, itd.), kupljena hrana koja se koristi, itd. Podjela u različite kategorije ovisi o tipovima hrane ponuđene u objektu.</p> <p>Znajući kolika količina hrane odlazi u otpad u različitim kategorijama, objekt priprema plan reduciranja bacanja hrane u otpad. Plan sadrži niz pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogu li se količina i vrste hrane prilagoditi? • Može li se hrana skladištiti i servirati na bolji način?

		<ul style="list-style-type: none"> • Mogu li se svi sastojci u većoj mjeri iskoristiti? • Može li se serviranje promijeniti s bifea (koji se stalno nadopunjava) na porcije? • U slučaju bifea, mogu li gosti poticati da ne pretrpavaju tanjure? • Kako se preostala hrana može ponovno upotrijebiti? <p>Tijekom revizije, objekt prezentira dokumentaciju koja pokazuje registraciju otpada od hrane i plan za njegovo smanjenje.</p>
8.5	<i>Objekt pruža informacije o organski proizvedenoj, ekološki označenoj, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedenoj hrani i piću na jelovnicima. (P)</i>	<p>Kako bi se gostima podigla osviještenost o organski proizvedenoj, ekološki označenoj, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedenoj hrani i piću, objekt jasno označava o kojim se proizvodima radi označavajući ih korištenjem loga ili drugih jednostavnih načina komunikacije.</p> <p>Iako se ovaj kriterij uglavnom odnosi na jelovnike za goste i/ili bife stolove, potiče se korištenje oznaka i u kantini za osoblje, kadgod je to moguće.</p> <p>Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt koristi točne i cjelovite informacije o hrani koju koristi.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja dokumentaciju koja pokazuje da pruža informacije o organski proizvedenoj, ekološki označenoj, iz pravedne trgovine i/ili lokalno proizvedena hrani i piću na gostima i/ili osoblju, a tijekom vizualne inspekcije se provjerava prisutnost tih informacija na jelovnicima i/ili bife stolovima.</p>
8.6	<i>Restoran pruža mogućnost uzimanja vegetarijanskog jelovnika. (P)</i>	<p>Budući da vegetarijanska hrana ima manji utjecaj na okoliš od hrane koja sadrži meso, objekt nudi jedno ili više vegetarijanskih jela u jelovniku restorana. Ovaj kriteriji se poklapa sa sve većom potražnjom za vegetarijanskim jelima kao alternativa jelima sa mesom.</p> <p>Ponuda vegetarijanskih jela nalazi se na jelovniku ili kod oznaka na bifeu. Prilikom označavanja vegetarijanskih jela objekt se koristi logotipima ili ostalim jednostavnim načinima komunikacije.</p>

		<p>Iako se ovaj kriteriji uglavnom odnosi na jelovnike i bifee za goste, potiče se označavanje vegetarijanskih jela i u kantini za osoblje, kad je to moguće.</p> <p>Kao korak ka pridruživanju programu Zeleni ključ, objekt pruža točne i cjelovite informacije o vegetarijanskim jelima kao alternativni.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja svoju politiku koja se tiče vegetarijanske alternative u jelovnicima, a tijekom vizualne inspekcije se provjerava prisutnost oznaka za vegetarijanska jela na jelovnicima i/ili bifeima.</p>
8.7	<p><i>Na područjima gdje je voda adekvatne kvalitete, gostima se u restoranu i prostorijama za okupljanje nudi voda iz slavine. (P)</i></p>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj procesa proizvodnje vode na okoliš (uključujući transport vode, korištenje plastike, aluminijske ili staklene bočice te transport vode do objekta), objekt svojim gostima nudi vodu iz slavine. Objekt time smanjuje i svoje troškove.</p> <p>Mogućnost korištenja vode za piće iz slavine ovisi o kvaliteti vode u objektu. Ako kvaliteta vode iz slavine ne odgovara nacionalnim standardima (npr. Ograničenjima količine pesticida u vodi, teških metala, itd.), tada se ovaj kriterij ne primjenjuje. Ako voda zadovoljava standarde, može se gostima nuditi prije ili nakon filtriranja.</p> <p>Preferira se korištenje negazirane vode, no gostima se može nuditi i gazirana voda nakon dodavanja ugljične kiseline.</p> <p>Voda iz slavine se gostima nudi u restoranima, u prostorijama za okupljanje, no može se nuditi gostima i na recepciji, u gostinskim sobama, itd. Može se nuditi i osoblju u prostorijama za osoblje.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja svoju politiku za korištenje vode iz slavine kao piće za svoje goste i osoblje, a tijekom vizualne inspekcije provjerava se koristi li se voda iz slavine u restoranima i gostinskim sobama.</p>

9. UNUTARNJI OKOLIŠ

9.1	Restoran mora biti ograničen na nepušače ili barem imati prostor za nepušače. (O)	<p>Kako bi se smanjio zdravstveni rizik i smetnje zbog pušenja, restoran objekta je nepušački prostor.</p> <p>Na mjestima gdje to nije izvedivo, restoran mora imati barem prostor za nepušače koji uključuje više od polovice kompletnog područja restorana. Prostor za nepušače je jasno fizički odvojen od prostora za pušače, tako da na osobe koje sjede u prostoru za nepušače ne utječu pušači. Prostori za nepušače i pušače jasno su označeni lako razumljivim znakovima.</p> <p>Mnoge zemlje imaju zakonski regulirano pušenje u restoranima i kada takav zakon postoji, objekt se u svim okolnostima mora uskladiti sa tim zahtjevima.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja regulaciju pušenja u restoranu zajedno sa potvrdom o usklađenju sa nacionalnim zakonom. Ako je pušenje dozvoljeno u dijelovima restorana, vizualna inspekcija provjerava fizičku podjelu restorana i znakovlje koje ukazuje na pušačke i nepušačke dijelove restorana.</p>
9.2	Minimalno 75% soba mora biti za nepušače. (O)	<p>Kako bi se smanjio zdravstveni rizik i smetnje zbog pušenja, sve gostinske sobe su po mogućnosti za nepušače.</p> <p>Na mjestima gdje to nije izvedivo, minimalno 75% soba je za nepušače. Dijelovi objekta sa sobama za nepušače jasno su odvojeni od gostinskih soba gdje je pušenje dozvoljeno. Gostinske sobe gdje je pušenje dozvoljeno mogu, na primjer, biti locirane na odvojenim katovima ili krilima objekta. Područja sa sobama za nepušače i pušače jasno su označena lako razumljivim znakovima.</p> <p>Mnoge zemlje imaju zakonski regulirano pušenje u gostinskim sobama i kada takav zakon postoji, objekt se u svim okolnostima mora uskladiti sa tim zahtjevima.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja regulacije pušenja u gostinskim sobama objekta zajedno sa potvrdom o</p>

		usklađenju sa nacionalnim zakonom. Ako je pušenje dozvoljeno u gostinskim nekim sobama, provjerava se da je barem 75% gostinskih soba za nepušače, i vizualna inspekcija provjerava da su područja sa gostinskim sobama za pušače i nepušače jasno odvojena i sa znakovljem koje ukazuje na pušačke i nepušačke dijelove objekta.
9.3	Objekt ima kadrovska pravila o pušenju unutar radnog vremena. (O)	<p>Kako bi se smanjio zdravstveni rizik i smetnje zbog pušenja, područja za javnost i za osoblje uobičajeno su nepušačka područja.</p> <p>U svim okolnostima, objekt implementira politiku za osoblje vezanu uz pušenje tijekom radnog vremena. Pravila uključuju regulaciju toga kada i gdje osoblje može pušiti. Važno je da pravila osiguraju da pušenje ne utječe na nepušačko osoblje i goste.</p> <p>Mnoge zemlje imaju zakonski regulirano pušenje na javnim mjestima i područjima za osoblje, i kada takav zakon postoji, objekt se u svim okolnostima mora uskladiti sa tim zahtjevima.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja regulacije pušenja osoblja, uključujući informacije kada i gdje se može pušiti tijekom radnog vremena, i kako objekt osigurava da ono ne predstavlja zdravstveni rizik i smetnje za nepušačko osoblje i goste.</p>
9.4	<i>U slučaju obnavljanja ili nove izgradnje, smještajni objekt mora koristiti ekološki prihvatljive proizvode. (P)</i>	<p>Za kontinuirano poboljšanje unutarnjeg okoliša i smanjenje utjecaja na okoliš korištenjem manje štetnih proizvoda, objekt koristi ekološki prihvatljive proizvode u slučaju obnavljanja ili nove izgradnje u zadnjih 12 mjeseci. Hlapljivi organski spojevi (VOC) izbjegavaju se u bojama, građevinskom materijalu, itd. Posebno se potiču ekološki prihvatljivi polovni proizvodi/materijali.</p> <p>U slučaju obnavljanja ili nove izgradnje, objekt koristi lokalno prihvatljiva načela održive gradnje. Ekološki prihvatljivi proizvodi uključuju upotrebu boja i drugih proizvoda koji ne sadržavaju spojeve štetne za okoliš ili ljudsko zdravlje, na primjer korištenjem proizvoda sa eko oznakom ili bez štetnih spojeva, ili korištenjem tvrtki koje su usvojile sustav upravljanja okolišem.</p>

		<p>Objekt inkorporira elemente lokalne umjetnosti, arhitekture, ili kulturne baštine. Zakoni i regulative vezane uz obnavljanje ili novu izgradnju, kao i intelektualno vlasništvo lokalnih zajednica uvijek se poštuju.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja dokumentaciju dokazujući upotrebu ekološki prihvatljivih proizvoda prilikom obnavljanja ili nove izgradnje u zadnjih 12 mjeseci. Dokumentacija uključuje razmatranja održive gradnje, elemente lokalne umjetnosti, arhitekture ili kulturne baštine i da prava intelektualnog vlasništva lokalnih zajednica nisu narušena.</p>
10. ZELENE POVRŠINE		
10.1	Kemijski pesticidi i gnojiva ne smiju se koristiti osim ako ne postoji organski ili prirodni prihvatljiv zamjenski proizvod. (O)	<p>Kako bi se minimiziralo korištenje kemikalija i smanjio rizik zagađenja, objekt, u slučaju da ima zelene površine, ne koristi kemijske pesticide i gnojiva.</p> <p>Ako su pesticidi i gnojiva potrebni, koristi se organski ili prirodni prihvatljiv zamjenski proizvod. Plinski plamen ili mehanički herbicidi su također moguće alternative. Jedino u slučajevima kada nema organskih ili prirodni prihvatljivih zamjenskih proizvoda, dostupnih ili korisnih kao odgovor na konkretnu potrebu, objekt može iskoristiti kemijske pesticide i gnojiva, i u tom slučaju, obično se koristi samo jednom godišnje i samo kao već gotovi proizvod spreman za upotrebu. Kemijske supstance skladište se propisno (vidi kriterij 6.7).</p> <p>Ovaj se kriterij isto primjenjuje ako zelenim površinama objekta upravlja vanjska tvrtka.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja politiku korištenja pesticida i gnojiva na zelenim površinama objekta pokazujući da objekt ne koristi kemijske pesticide i gnojiva osim ako organski ili prirodni prihvatljiv zamjenski proizvod nije dostupan. Ako je rad na zelenim površinama predan vanjskoj tvrtki, tada vanjska tvrtka predstavlja svoju politiku korištenja pesticida i gnojiva na zelenim površinama objekta.</p>
10.2	Novokupljene kosilice za travu	U slučaju da objekt ima zelene površine, kosilica za travu kupljena u zadnjih 12 mjeseci mora biti ekološki

	<p>moraju biti ili na električni pogon, koristiti bezolovno gorivo, imati katalizator, posjedovati eko-markicu ili biti ručne kosilice. (O)</p>	<p>prihvatljiva koliko je god to moguće, kako bi se smanjio utjecaj na okoliš očuvanjem energije (i samim time smanjili troškovi) te se smanjio rizik od zagađenja (uključujući zagađenje zraka i zagađenje bukom).</p> <p>Kosilice za travu su po mogućnosti ručne ili električne, a u slučaju korištenja goriva, koriste alkilno gorivo, ili barem bezolovno gorivo ili kosilicu opremljenu katalizatorom. Ako kosilice za travu posjeduju eko-markicu, to je u skladu sa ovim kriterijem.</p> <p>Ovaj se kriterij isto primjenjuje ako zelenim površinama objekta upravlja vanjska tvrtka.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja dokumentaciju koja pokazuje da su kosilice za travu kupljene u zadnjih 12 mjeseci ekološki prihvatljive.</p>
10.3	<p>Primjenjuju se pametne procedure zalijevanja cvijeća i vrta. (O)</p>	<p>Kako bi se umanjila potrošnja vode za zalijevanje cvijeća i vrta, postoji procedura koja osigurava pametno zalijevanje. Sustav pametnog zalijevanja može, na primjer, uključivati zalijevanje tijekom jutarnjih ili večernjih sati, sustav senzora vlage ili kap po kap sustav s ciljem smanjenja isparavanja i pružanja najboljeg utjecaja na korijen biljke. Može se koristiti i za sakupljanje kišnice, sive vode ili obrađene otpadne vode za zalijevanje cvijeća/vrta (vidi kriterij 10.5).</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja politiku pametnog zalijevanja cvijeća i vrta.</p>
10.4	<p><i>Vrtni otpad se kompostira. (P)</i></p>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš kroz minimiziranje otpada, energije i transporta (i samim time troškova) zelenih površina, objekt osigurava da je vrtni otpad kompostiran u prostorijama objekta prateći standardne metode, a zemlja proizvedena iz vrtnog otpada se kasnije ponovno upotrebljava.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja politiku kompostiranja vrtnog otpada, i vizualna inspekcija potvrđuje prisutnost kompostiranja vrtnog otpada.</p>
10.5	<p><i>Kišnicu ili sive vode treba</i></p>	<p>Kako bi se dalje umanjio utjecaj na okoliš smanjenom upotrebom vode za navodnjavanje cvijeća i vrta (i</p>

	<i>prikupljati i koristiti za zalijevanje cvijeća i vrtova. (P)</i>	<p>samim time smanjili troškovi), objekt osigurava da se kišnica, sive vode i obrađena otpadna voda skuplja i koristi za navodnjavanje cvijeća i vrta.</p> <p>Skupljanje kišnice ili sive vode radi se na siguran način prateći nacionalne i lokalne propise, bez štetnih posljedica po goste i osoblje, lokalnu populaciju i okoliš.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja politiku o sakupljanju kišnice, sive vode ili obrađene otpadne vode za zalijevanje cvijeća i vrta, i vizualna inspekcija potvrđuje sustav za skupljanje kišnice, sive vode ili obrađene otpadne vode.</p>
10.6	<i>Pri sadnji novih zelenih površina, koriste se endemske ili domaće vrste. (P)</i>	<p>Kako bi objekt podržavao biološku raznolikost, osigurava se gdje god je moguće, sadnja domaćih vrsta prilikom razvoja novih zelenih površina.</p> <p>Također postoji i plan uređenja zelenih površina, kao i razmatranje izvedivosti i upotreba domaćih vrsta. Ako na lokaciji postoji korov, divlje životinje, ili patogeni (invazivne strane vrste), plan uključuje informacije o tome kako ograničiti njihovo širenje i po mogućnosti kontrolirati ili ih iskorijeniti.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja dokumentaciju koja pokazuje da su biljke kupljene ili nabavljene u zadnjih 12 mjeseci domaće vrste te da je ograničeno širenje ili su iskorijenjene invazivne sorte.</p>
11. KORPORATIVNA DRUŠTVENA ODGOVORNOST		
11.1	Objekt se usklađuje sa internacionalnim, nacionalnim i lokalnim pravom te odredbama društveno odgovornog poslovanja vezano uz okoliš, zdravlje, sigurnost i rad. (O)	<p>Objekt osigurava da su rad i djelatnosti u područjima okoliša, zdravlja, sigurnosti i rada usklađeni sa lokalnim i nacionalnim pravom i propisima.</p> <p>Objekt također osigurava rad u skladu sa internacionalnim konvencijama i propisima uključujući: "Opću deklaraciju o ljudskim pravima" (kao i "UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta"), "Izjavu Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu", " Deklaraciju o okolišu i razvoju iz Ria",</p>

		<p>"Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije" i "Kodeks ponašanja za zaštitu djece od seksualnog iskorištavanja na putovanjima i u turizmu". U mnogim zemljama, internacionalne konvencije i propisi djelomično su ili potpuno integrirani u nacionalno/lokalno pravo.</p> <p>Za područja koja nisu pokrivena nacionalnim/lokalnim pravom, objekt formulira odredbe društveno odgovornog poslovanja koja pokrivaju područja ljudskih prava (uključujući dječji rad), jednakost rada, borbu protiv korupcije, seksualni ili bilo koji drugi oblik iskorištavanja i zlostavljanja, pogotovo djece i adolescenata.</p> <p>Vezano uz usklađivanje sa uvjetima rada, sljedeći uvjeti moraju biti ispunjeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svi zaposlenici dobivaju informacije u pisanom obliku (ugovor) u kojem se navode uvjeti zapošljavanja, uključujući i podatke o radnom vremenu i plaći. • Svi su zaposlenici plaćeni barem dnevni minimum zarade, tako da plaća nije ispod zakonski propisanog minimuma. • Svi zaposlenici dobivaju informacije o radnom kodeksu ponašanja/politici objekta, i također dobivaju informacije o postupku podizanja pritužbe. • Svi zaposlenici mlađi od 18 godina, prate nacionalnu regulativu kao i UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta i ILO konvenciju 138/182. • Svi zaposlenici dobivaju poštenu tretman bez diskriminacije. <p>Objekt osigurava da njegove aktivnosti neće negativno utjecati na lokalnu egzistenciju, pravo prolaza, prijevoza i stanovanja. Aktivnosti objekta ne ugrožavaju pružanje osnovnih zdravstvenih i sanitarnih usluga susjednim zajednicama. Objekt ne sprječava pristup lokalnim stanovnicima lokalnim povijesno, arheološki, kulturno i duhovno važnim posjedima i mjestima. Ako je objekt smješten u blizini zaštićenog područja, svjestan je i poštuje prava i propise vezane uz turističke aktivnosti unutar zaštićenog područja.</p> <p>Objekt osigurava da aktivnosti vezane uz upravljanje njime nemaju značajan negativan utjecaj na prirodne ekosustave i životinjski svijet. Svako remećenje prirodnih ekosustava mora se nadoknaditi, i osigurati zamjenski doprinos njihovom očuvanju. Ovo uključuje i postupke za smanjenje zagađenja bukom,</p>
--	--	--

		<p>svjetlošću, otjecanja, erozije, spojeva koji oštećuju ozonski omotač, i zraka, vode i zagađivača tla.</p> <p>Divlje se životinje ne drže u zatočeništvu, osim za ispravno regulirane aktivnosti, i živi primjerci zaštićenih divljih vrsta čuvaju se samo u odobrenim prostorima prikladno opremljenim za držanje i brigu o njima.</p> <p>Dizajn i konstrukcija objekta i infrastrukture usklađena je sa lokalnim prostornim ili baštinskim zahtjevima. Poštuje prirodnu i kulturnu baštinsku okolinu prilikom lociranja, dizajniranja, procjeni utjecaja i zemljišnih akvizicija. Objekt prepoznaje i prati lokalne razvojne kodekse i arhitektonske smjernice za upravljanje.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja način usklađivanja sa lokalnim, nacionalnim i internacionalnim pravom, kao i društveno odgovornu politiku (ako je primjenjivo) formuliranu od strane objekta.</p>
11.2	<p><i>Objekt osigurava pristup osobama s posebnim potrebama. (P)</i></p>	<p>Kako bi se podigla osviještenost o društveno odgovornom poslovanju objekta i pomoći osobama s posebnim potrebama, osigurava se pristup osobama s posebnim potrebama. Pristup se odnosi na goste kao i na osoblje te druge korisnike objekta.</p> <p>Primjeri osoba sa posebnim potrebama uključuju osiguravanje pristupa za osobe sa određenim invaliditetom (osobe u invalidskim kolicima, slijepe osobe, itd.) i sa specifičnim zdravstvenim problemima.</p> <p>U specijalnim slučajevima, objekt može biti izuzet od ovog pravila, npr. pristup invalidskim kolicima u starim/povijesnim zgradama, i u tim slučajevima neće morati osigurati pristup.</p> <p>Razina pristupa za osobe s posebnim potrebama koju objekt pruža, jasno se priopćava gostima, osoblju i drugim korisnicima. Kada su informacije o pristupu prisutne, lakše je i objektu i korisniku uspostaviti očekivanja i također izbjeći nepotreban prijevoz. U sklopu pridruživanja programu Zeleni ključ, objekt pruža točne i potpune informacije u vezi vlastitih proizvoda i usluga. Objekt neće obećavati više nego što može</p>

		<p>osigurati.</p> <p>Tijekom revizije, objekt demonstrira pristup i procedure za ljude s posebnim potrebama kao i informacije o pristupu za iste.</p>
11.3	<p><i>Objekt je pravičan u zapošljavanju žena i lokalnih manjina, uključujući i na rukovodećim položajima, istovremeno se suzdržavajući od korištenja dječjeg rada. (P)</i></p>	<p>Kako bi se podigla osviještenost o društveno odgovornom poslovanju objekta i podrška jednakom tretiranju i pravima ljudi, objekt zapošljava osoblje na svim položajima neovisno o dobi, rasi, spolu, vjeri, socijalno-ekonomskom statusu, itd. Preporuča se da objekt uključi te zahtjeve u politiku društveno odgovornog poslovanja.</p> <p>Kako bi se podržala lokalna zajednica objekta, važno je da se lokalni stanovnici (posebno lokalne manjine) zaposle kao osoblje na svim položajima, uključujući i rukovodeće pozicije, i da im se ponudi trening ako je potrebno.</p> <p>Nadalje, jako je važno da se objekt suzdrži od upotrebe dječjeg rada u samom objektu ili kod vanjskih dobavljača koji koriste dječji rad. Objekt mora aktivno raditi protiv upotrebe dječjeg rada.</p> <p>Tijekom revizije, objekt pokazuje da osigurava pravičnost u zapošljavanju žena i lokalnih manjina na svim položajima objekta, dok se suzdržava od upotrebe ili prihvaćanja dječjeg rada (npr. politikom društveno odgovornog poslovanja objekta).</p>
11.4	<p><i>Objekt aktivno podupire zelene aktivnosti ili inicijative za društveni razvoj zajednice, uključujući, između ostalog, obrazovanje, zdravstvo, sanitaciju i infrastrukturu. (P)</i></p>	<p>Kako bi se podigla osviještenost o socijalnoj odgovornosti objekta i održavanju zaštite okoliša, ekonomskom i socijalno-kulturološkom održivom razvoju, objekt aktivno podržava zelene aktivnosti ili inicijative za razvoj socijalnih zajednica uključujući, između ostalog, obrazovanje, zdravstvo, sanitaciju i infrastrukturu.</p> <p>Vrsta podrške ovisit će o objektu i području koje ga okružuje. Primjeri aktivne podrške objekta mogu biti:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti sadnje drveća • Obnova lokalnih zelenih površina • Aktivnosti na otvorenom (mjesto za vez brodova, prirodne staze) koje može koristiti i javnost • Aktivnosti sa lokalnim školama ili zajednicama koje surađuju sa inicijativama zaštite okoliša • Aktivnosti sa lokalnim stanovništvom s posebnim potrebama (ranjive i/ili deprivilegirane skupine) • Aktivnosti koje promiču socijalnu pravdu i jednaka prava • Podrška pružanju osnovne hrane, vode, energije kao i zdravstvenih i sanitetskih usluga susjednim zajednicama, itd. <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja dokumentaciju koja pokazuje aktivnu podršku zelenim aktivnostima ili inicijativama za socijalni razvoj zajednice uključujući, između ostalog, obrazovanje, zdravstvo, sanitaciju i infrastrukturu.</p>
11.5	<p><i>Objekt nudi sredstva za male lokalne poduzetnike za razvoj i prodaju održivih proizvoda koji se temelje na prirodi, povijesti i kulturi tog područja. (P)</i></p>	<p>Kako bi se stvorila osviještenost o društveno odgovornom poslovanju objekta i podrška socijalno-kulturnom i ekonomski održivom razvoju, objekt pruža potporu malim lokalnim poduzetnicima za razvoj i prodaju održivih proizvoda koji se temelje na prirodi, povijesti i kulturi lokalnog područja.</p> <p>Pripadnici lokalne zajednice lako će moći prodati proizvode gostima objekta, u obliku malog dućana ili štanda unutar objekta. Alternativno, objekt može kupiti i nuditi lokalne proizvode svojim gostima.</p> <p>Proizvodi su proizvedeni lokalno i na održiv način, i temelje se na prirodi, povijesti i kulturi područja. Dostupnost proizvoda ovisi o poslovnom konceptu objekta.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja sporazume sklopljene s malim lokalnim poduzetnicima ili njihove proizvode temeljene na prirodi, povijesti i kulturi lokalnog područja, i tijekom vizualne inspekcije provjerava se dostupnost lokalnih poduzetnika i njihovih proizvoda.</p>

11.6	<p><i>Ugrožene biljke i životinje, povijesni i arheološki artefakti ne prodaju se, njime se ne trguje niti ih se izlaže, osim ako je zakonom dopušteno. (P)</i></p>	<p>Kako bi se stvorila osviještenost o društveno odgovornom poslovanju objekta i podrška održivosti okoliša kroz zaštitu ugroženih vrsta biljaka i životinja (npr. kao što je navedeno na CITIES listi), objekt ne prodaje, ne trguje njima niti izlaže te vrste.</p> <p>Kako bi se zaštitili povijesni i arheološki artefakti, ti se predmeti ne prodaju, ne trguje se njima niti ih se izlaže u objektu.</p> <p>Objekt prodaje, trži ili izlaže samo ugrožene biljke i životinje i/ili povijesne i arheološke artefakte u slučajevima da lokalno, nacionalno i internacionalno pravo to dozvoljavaju.</p> <p>Potiče se da objekt ponudi gostima "suvenir vodič za zaštitu vrsta" kako bi im se pomoglo prilikom kupnje suvenira. Objekt se potiče da pruži informacije gostima o podršci aktivnostima za zaštitu ugroženih biljaka i životinja.</p> <p>Tijekom revizije, objekt objašnjava kako radi na tome da se nijedna ugrožena vrsta biljaka ili životinja i nijedan povijesni i arheološki artefakt ne prodaje, ne trguje istima ili ih se izlaže u objektu. Ako objekt prodaje takve proizvode, prilaže se izjava nacionalnih tijela koja dopušta objektu da prodaje, trguje sa ili izlaže te proizvode. Tijekom vizualne inspekcije, provodi se provjera biljnih/životinjskih vrsta ili povijesnih/arheoloških artefakata koji se prodaje, kojima se trguje ili koje se izlaže.</p>
11.7	<p><i>Materijal/ potrošni materijal koji se više ne koristi skuplja se i donira u dobrotvorne organizacije. (P)</i></p>	<p>Kako bi se stvorila osviještenost o društveno odgovornom poslovanju objekta i smanjenju utjecaja na okoliš kroz recikliranje, materijal i potrošni materijal koji se još može koristiti ali ga objekt više ne upotrebljava, skuplja se i donira dobrotvornim organizacijama (npr. organizacije koje podržavaju osobe u potrebi, itd.).</p> <p>Kako bi se objekt uskladio sa ovim kriterijem, materijali/potrošni materijali trebaju biti donirani dobrotvornoj organizaciji u prethodnih 12 mjeseci.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja dokumentaciju koja pokazuje da je suvišan materijal/potrošni materijal</p>

		doniran dobrotvornoj organizaciji u zadnjih 12 mjeseci.
12. ZELENE AKTIVNOSTI		
12.1	Informacije o obližnjim parkovima, krajolicima i zaštićenim prirodnim područjima moraju biti lako dostupne gostima. (O)	<p>Kako bi se ojačao profil zaštite okoliša objekta i potaklo goste da se uključe u zelene aktivnosti, objekt nudi informacije o obližnjim parkovima, krajolicima i/ili zaštićenim prirodnim područjima.</p> <p>Informacije uključuju poticanje gostiju da izaberu obližnje aktivnosti na otvorenom ili zelene aktivnosti, uključujući šetnje, trčanje, vožnju bicikla, plivanje, jedrenje, veslanje kanua, odlaske na piknik, igraonice na otvorenom, itd.</p> <p>Ukoliko je relevantno, informacije uključuju podatke o lokalnoj bioraznolikosti. Za posjete kulturološki i/ili povijesno osjetljivim mjestima, informacije uključuju poticanje praćenja smjernica objekta ili kodeksa ponašanja kako bi se smanjio utjecaj posjetitelja i povećalo uživanje.</p> <p>Informacije se dobivaju na recepciji/od portira, kutak za zaštitu okoliša u predvorju, putem TV monitora na javnim mjestima ili gostinskim sobama, ili u mapama u gostinskim sobama.</p> <p>Iako je informacija prvenstveno usmjerena prema gostima, objekt se potiče da pruži slične informacije i osoblju.</p> <p>Kao dio pridruživanja programu Zelenog ključa, objekt pruža točne i potpune informacije vezane uz vlastite proizvode i usluge, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja. Objekt neće obećavati više nego što može pružiti.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije pružene gostima o obližnjim parkovima, krajolicima i zaštićenim prirodnim područjima dostupnim gostima (uključujući kodeks ponašanja na tim područjima), i vizualna inspekcija potvrđuje dostupnost informacija. Provjerava se da su informacije točne i potpune.</p>

12.2	Objekt mora pružiti informacije o najbližem mjestu za unajmljivanje ili posudbu bicikala. (O)	<p>Kako bi se potaknula upotreba održivog prijevoza, objekt pruža informacije o najbližim mjestima za posudbu ili unajmljivanje bicikala.</p> <p>Informacije se dobivaju na recepciji/od portira, u kutku za zaštitu okoliša u predvorju, putem TV monitora na javnim mjestima ili gostinskim sobama, ili u mapama u gostinskim sobama.</p> <p>Iako je informacija prvenstveno usmjerena prema gostima, objekt se potiče da pruži slične informacije i osoblju.</p> <p>Kao dio pridruživanja programu Zeleni ključ, objekt pruža točne i potpune informacije vezane uz vlastite proizvode i usluge, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja. Objekt neće obećavati više nego što može pružiti.</p> <p>Ako je objekt smješten na području gdje je korištenje bicikala onemogućeno zbog vrlo opasnog prometa, ekstremnih vremenskih uvjeta ili drugih specijalnih slučajeva, objekt je izuzet od usklađivanja sa ovim kriterijem.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije pružene gostima o najbližem mjestu za posudbu ili unajmljivanje bicikala, i vizualna inspekcija potvrđuje dostupnost informacija. Provjerava se da su informacije točne i potpune.</p>
12.3	<i>Gosti imaju mogućnost posuditi ili unajmiti bicikle. (P)</i>	<p>Kako bi se potaknula upotreba održivog transporta, objekt pruža gostima mogućnost posudbe ili unajmljivanja bicikala direktno od objekta.</p> <p>Informacije o toj mogućnosti se dobivaju na recepciji/od vratara, u kutku za zaštitu okoliša u predvorju, putem TV monitora na javnim mjestima ili gostinskim sobama, ili u mapama u gostinskim sobama.</p>

		Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije pružene gostima o mogućnosti posudbe ili unajmljivanja bicikala od objekta, i vizualna inspekcija potvrđuje dostupnost bicikala.
12.4	<i>Objekt pruža aktivnosti vezane uz podizanje osviještenosti o održivom razvoju, zaštiti okoliša i prirode u i oko prostora. (P)</i>	<p>Kako bi se povećala osviještenost o održivosti među gostima, osobljem i okolnom zajednicom, objekt pruža aktivnosti za podizanje osviještenosti fokusirane na održivi razvoj, zaštitu okoliša i prirode u i oko prostora objekta.</p> <p>Aktivnosti podizanja osviještenosti mogu uključivati poticanje na sudjelovanje u aktivnostima poput Sata Zemlje, Dana Zemlje i/ili Svjetskom danu okoliša, vodstva po prirodi do zelenih područja unutar prostora objekta ili obližnja područja, sudjelovanje u sadnji drveća, ili drugim posebnim događajima vezano uz zaštitu okoliša, organizaciji aktivnosti održivog razvoja za lokalne škole ili zajednice, dobrotvorni događaji, itd.</p> <p>Objekt se posebno potiče na doprinos podršci očuvanja biološke raznolikosti, uključujući održavanje prirodno zaštićenih područja i područja sa visokom biološki raznolikom vrijednošću.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije o aktivnostima podizanja osviještenosti održanih u zadnjih 12 mjeseci i planiranih za predstojećih 12 mjeseci.</p>
12.5	<i>Objekt pruža gostima informacije vezane uz obližnje marine, plaže i brodske voditelje nagrađene Plavom zastavom. (P)</i>	<p>Kada je primjereno, gosti objekta potiču se na korištenje najbližih plaža, marina i brodskih voditelja nagrađenih Plavom zastavom za plivanje, ronjenje, jedrenje i druge rekreacijske aktivnosti.</p> <p>Plava zastava je drugi program kojim upravlja Zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš. To je dobrovoljna eko oznaka za plaže, marine i brodove za eko-turizam. Više informacija o Plavoj zastavi na www.blueflag.global. Plaža, marina i brodski voditelj smatra se obližnjim ako je lociran unutar 20 km od objekta.</p> <p>Informacije se dobivaju na recepciji/od portira, u kutku za zaštitu okoliša u predvorju, putem TV monitora na javnim mjestima ili gostinskim sobama, ili u mapama u gostinskim sobama.</p>

		<p>Iako je informacija prvenstveno usmjerena prema gostima, objekt se potiče da pruži slične informacije i osoblju.</p> <p>Kao dio pridruživanja programu Zeleni ključ, objekt pruža točne i potpune informacije vezane uz objekt i njegove proizvode i usluge, uključujući tvrdnje o održivosti razvoja. Objekt neće obećavati više nego što može pružiti.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije pružene gostima o obližnjim plažama, marinama i brodskim voditeljima nagrađenima Plavom zastavom, i vizualna inspekcija potvrđuje dostupnost informacija.</p> <p>Provjerava se da su informacije točne i potpune.</p>
13. ADMINISTRACIJA		
13.1	Sve prostorije za osoblje moraju ispunjavati iste kriterije kao i one za goste. (O)	<p>Kako bi objekt održao potpuno ekološki i održivi pristup, sve prostorije za osoblje moraju ispunjavati iste zahtjeve kao i prostorije za goste.</p> <p>To se odnosi na vodu, energiju, zbrinjavanje otpada, ali i informiranje i uključivanje osoblja u posao vezan uz gospodarenje okolišem te njegovu održivost, kao i uključivanje osoblja u aktivnosti kojima se podiže razina osviještenosti.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja stavak kojim potvrđuje da prostorije za osoblje ispunjavaju iste zahtjeve kao i prostorije za goste, a tijekom vizualne inspekcije se provjerava poštivanje kriterija koji se odnose na vodu, energiju i zbrinjavanje otpada.</p>
13.2	Uredski materijal i brošure koje	Kako bi se smanjila potrošnja energije i količina otpada, uporaba uredskog materijala, papira i brošura mora

	<p>objekt proizvodi ili naručuje moraju imati eko-markicu, reciklirati se ili proizvoditi u pogonu koji poštuje očuvanje okoliša. (O)</p>	<p>biti svedena na minimum. Proizvedeni ili naručeni materijal mora imati eko markicu (uključujući FSC oznaku), mora ga proizvoditi tvrtka koja poštuje očuvanje okoliša uz minimalni zahtjev da je proizveden od recikliranog papira.</p> <p>Ovaj kriteriji se odnosi na minimalno 75% svog uredskog pribora, papira i tiskanog materijala kupljenog ili proizvedenog u zadnjih 12 mjeseci.</p> <p>Tijekom revizije, objekt prilaže račune za uredski pribor, papire i tiskani materijal kupljen u zadnjih 12 mjeseci, uz izjavu tvrtki koje ga proizvode da su uredski pribor, papiri i tiskani materijal reciklirani ili proizvedeni u pogonu koji poštuje sustav za očuvanje okoliša.</p>
13.3	<p><i>Objekt poduzima mjere kojima se smanjuje uporaba papira u uredima, gostinskim sobama i sobama za sastanke. (P)</i></p>	<p>Kako bi se smanjio utjecaj na okoliš smanjenjem potrošnje energije, prirodnih resursa i količine otpada koji nastaje u procesu stvaranja papira, objekt pokreće inicijativu s ciljem smanjenja uporabe papira u uredima, gostinskim sobama i sobama za sastanke.</p> <p>Inicijative za smanjenje uporabe papira mogu se provoditi tako da se limitira uporaba papira u gostinskim sobama i sobama za sastanke, npr. dostupno je par listova papira i to manjeg formata (A5 umjesto A4), papir se daje gostima nakon što ga se zatraži na recepciji, papir je dostupan samo na središnjem stolu u sobama za sastanke, upotrebljavaju se tableti za pisanje bilješki, itd.</p> <p>U uredima, inicijativa se može provoditi tako da se smanjuje količina dokumenata koji se ispisuju, ispisom na obje strane lista papira i/ili ponovnim korištenjem papira za pisanje bilješki (na poleđini papira), itd. Osoblje koje obavlja neke druge funkcije (npr. radnike na recepciji) se također potiče da smanje upotrebu papira.</p> <p>Tijekom revizije, objekt predstavlja informacije o inicijativama koje se provode u svrhu smanjenja uporabe papira u uredima, gostinskim sobama i sobama za sastanke te se tijekom vizualne inspekcije to i potvrđuje.</p>

13.4	<i>Objekt obavještava dobavljače i partnere o svojoj predanosti zaštiti okoliša i potiče ih da prate kriterije Zelenog ključa. (P)</i>	<p>Kako je objekt u redovitom kontaktu sa proizvodnim/uslužnim dobavljačima i partnerima, obavještava ih o inicijativama zaštite okoliša i održivog razvoja objekta, uključujući informacije o Zelenom ključu. Informacije se pružaju pisanim putem ili na zajedničkom sastanku, itd.</p> <p>Dobavljači se potiču na upravljanje svojim aktivnostima u skladu s kriterijima Zelenog ključa ili u istom duhu kao program Zeleni ključ kako bi izbjegli značajne negativne posljedice na prirodni ekosustav i divlje životinje od strane dobavljača.</p> <p>Dobavljače se potiče da se pobrinu da proizvodi od divljih životinja skupljeni u divljini, konzumirani, izloženi, prodani ili internacionalno razmijenjeni, budu dio regulirane aktivnosti, kako bi se osigurala njihova održiva uporaba.</p> <p>Tijekom revizije, objekt pruža dokumentaciju koja pokazuje da su dobavljači obaviješteni o inicijativama zaštite okoliša i održivog razvoja objekta i da ih se potiče na upravljanje aktivnostima u istom duhu ili prateći kriterije Zelenog ključa.</p>
13.5	<i>Objekt osigurava da dobavljači imaju eko certifikat, pisanu politiku zaštite okoliša i/ili su predani održivom razvoju. (P)</i>	<p>Kako je objekt u redovitom kontaktu sa proizvodnim/uslužnim dobavljačima, osigurava da najmanje 75% dobavljača ima eko certifikat, sustav za upravljanje okolišem, pisanu politiku zaštite okoliša i/ili na drugi način demonstriraju predanost održivom razvoju.</p> <p>Tijekom revizije, objekt pruža dokumentaciju koja pokazuje da korišteni dobavljači imaju eko certifikat, sustav za upravljanje okolišem, pisanu politiku zaštite okoliša i/ili na drugi način demonstriraju predanost održivom razvoju.</p>
13.6	<i>Objekt nabavlja lokalne usluge i proizvode ili one iz pravedne trgovine. (P)</i>	<p>Objekt nastoji nabavljati lokalne usluge i proizvode ili, pak, one iz pravedne trgovine. Usluge i roba proizvedeni lokalno (unutar 100 km od objekta) potiču trgovinu lokalnog područja i doprinose smanjenju troškova prijevoza. Oznaka pravedne trgovine osigurava da su usluge i roba proizvedeni pod pravednim radnim uvjetima. Najmanje 75% nabavki objekta su lokalne usluge/proizvodi ili iz pravedne trgovine.</p>

		Tijekom revizije, objekt pruža dokumentaciju koja pokazuje da su usluge i roba nabavljeni od strane objekta proizvedeni lokalno i/ili imaju oznaku pravedne trgovine.
13.7	<i>Novokupljena trajna roba treba imati eko-markicu ili mora biti proizvedena od strane tvrtke koja ima sustav upravljanja okolišem. (P)</i>	<p>Kako bi se osigurala ekološki prihvatljiva i održiva proizvodnja, trajna roba kupljena u zadnjih 12 mjeseci ima eko-markicu ili je proizvedena od strane tvrtke koja ima sustav upravljanja okolišem.</p> <p>Trajna roba su proizvodi napravljeni s namjerom da izdrže ponovnu i dugotrajnu upotrebu i uključuje namještaj, tepihe, uredski pribor (računala, fotokopirne aparate, printere), kuhinjsku opremu (hladnjake, zamrzivače, pećnice) i razne druge velike strojeve korištene u objektu.</p> <p>Tijekom revizije, objekt pruža dokumentaciju pokazujući da minimalno 75% trajne robe kupljene u zadnjih 12 mjeseci posjeduje eko-markicu ili su proizvedene od strane tvrtke koja ima sustav za upravljanje okolišem.</p>
13.8	<i>Potiče se uporaba ekološki prihvatljivog prijevoza. (P)</i>	<p>Kako bi se smanjilo zagađenje zraka i poboljšalo zdravstvene uvjete, osoblje objekta koristi ekološki prihvatljiv prijevoz do posla.</p> <p>Ekološki prihvatljiv prijevoz uključuje bicikle, javni prijevoz (bus, vlak, autobus, brod, itd), električna vozila, programe zajedničkog prijevoza, bus prijevoz za osoblje, itd.</p> <p>Objekt može poticati upotrebu ekološki prihvatljivog prijevoza verbalno ili u pisanom obliku, osigurati kvalitetnu infrastrukturu (siguran i dobar parking za bicikle, stanice za punjenje električnih automobila, itd.) i/ili može pružiti financijski poticaj (npr. karte za javni prijevoz, besplatno parkiranje/punjenje električnih automobila, besplatan bus, podrška za inicijative zajedničkog prijevoza, itd.).</p> <p>Tijekom revizije, objekt pruža dokumentaciju koja pokazuje poticanje osoblja u korištenju ekološki prihvatljivog prijevoza.</p>

